

LEZEN *doet je goed*

Leesboek voor het basisonderwijs

© Copyright 2023
Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
Paramaribo, Suriname

De methode LEZEN DOET JE GOED is eigendom van het Ministerie van Onderwijs Wetenschap en Cultuur. De methode mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

COLOFON

Dit boek is samengesteld door Ismene Krishnadath, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

De hoofdtteksten van les 1 tot en met 10, 16, 22, 23, 25, 27, 29, 30, 32, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43 en 49 zijn bewerkte teksten uit de methode Ik hoor, ik kijk, ik lees, of door deze methode geïnspireerde teksten.

De hoofdttekst van les 42 is een bewerkt verhaal uit de methode Van hier en daar en overal.

De hoofdttekst van les 34 is een bewerkte versie van het volksliedje Mati Awari.

De hoofdttekst van les 11 is geschreven door Audrey Liauw.

De hoofdtteksten van les 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 24, 28, 31, 33, 34, 39, 44, 45, 46, 48 en 50 zijn geschreven door Ismene Krishnadath.

De hoofdtteksten van les 13 en 47 zijn geschreven door Sylvia Gooswit.

De hoofdtteksten van les 21 en 40 zijn geschreven door Hilli Arduin.

De hoofdttekst van les 26 is geschreven door Chiara van Leeuwaarde.

Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft het recht alle teksten in dit leesboek te gebruiken voor de leesmethoden die zij nu en in de toekomst wenst te ontwikkelen ten behoeve van het onderwijs in Suriname. Dit recht geldt zowel voor de papieren als de digitale versies van de leesmethoden.

INHOUDSOPGAVE

1. Twee nieuwe leerlingen	6
2. Paul krijgt een fiets	8
3. Een nieuw lied	10
4. Wat doet Hektor?	12
5. Hektor in de klas	14
6. Op zoek naar Hektor	16
7. De juf is jarig	18
8. De juf is laat	20
9. Een nul is niets	22
10. Een uitstapje	24
11. Pablo uit Cuba	26
12. Berlijn	28
13. Bing Bing Susu	30
14. Bellen blazen	32
15. De telefoon van Theo	34
16. Wasdag	36
17. De oma van Bies	38

18. Bies wint de quiz	40
19. Een dief	42
20. Woordjes van vroeger	44
21. Een dans van vroeger	46
22. Ramin valt van zijn fiets	48
23. Een nieuwtje	50
24. Café Switi	52
25. In het zwembad	54
26. Op reis naar Berg en Dal	56
27. De regen	58
28. Een logé	60
29. De koe en het kalf	62
30. Hoofdletters	64
31. Mijn babyzusje	66
32. De kippendief	68
33. De awari in de val	70
34. De awari en de haan	72

35. Sport en spel	74
36. Wedstrijden	76
37. Ouderdag	78
38. De tekenaar	80
39. Met tante Gerda op stap	82
40. Bersaba	84
41. Moeilijke namen	86
42. De uil en de maan	88
43. Carlo wil niet rekenen	90
44. Naar de stad	92
45. In het vliegtuig	94
46. De palmentuin	96
47. Geelkop	98
48. De sportclub	100
49. Een bruiloft	102
50. Galibi	104

Het schoolhoofd komt de klas binnen.
 Hij heeft een meisje en een jongen bij zich.
 Het zijn twee nieuwe leerlingen.
 Ze woonden vroeger op Moengo.
 Hun gezin is verhuisd naar Paramaribo.
 De meester gaat naar de juf en praat met haar.
 De jongen en het meisje staan voor de klas.
 Ze staan heel dicht bij elkaar.
 Het meisje lijkt een beetje schuw. Ze kijkt naar de grond.
 De jongen heeft een bril.
 Hij kijkt nieuwsgierig om zich heen.
 Het schoolhoofd gaat weg.

Het meisje heet Koesja en de jongen heet Sergio.
 Juf vraagt: "Hoe oud ben jij, Sergio?"
 Sergio zegt dat hij acht jaar is.
 Juf vraagt ook aan Koesja hoe oud ze is.
 "Acht jaar," antwoordt Sergio in haar plaats.
 Broer en zus zijn even oud. Juf vraagt aan Koesja
 wanneer ze jarig is. "Acht maart", zegt ze zacht,
 "en Sergio ook." Bies roept: "Het is een tweeling."

Koesja krijgt een plaats naast Soe Wen.
 "Mag Sergio naast mij, juf?", vraagt Bies.
 Hij kijkt naar zijn nieuwe buurman.
 Als die zijn bril afdoet, ziet Bies dat hij heel veel
 op zijn zus Koesja lijkt.

woordjes

uw

ieuw

eeuw

duw

nieuw

geeuw

schuw

kieuw

leeuw

shaduw

nieuws

schreeuw

Imran doet ruw.
Hij geeft Bies een duw.

Vissen hebben kieuwen.
Oom moet zijn net vernieuwen.

Als ik slaap heb, ga ik geeuwen.
Als ik bang ben, wil ik schreeuwen.

Bij Paul thuis is er bezoek.

Oom Henk en neef Aniel zijn gekomen. Ze hebben een verrassing voor Paul. Aniel heeft een nieuwe fiets.

Die heeft hij gewonnen bij een zwemwedstrijd.

Nu krijgt Paul de oude fiets van Aniel.

Ze laden de fiets uit de bak van hun vrachtwagen.

De fiets ziet er nog prima uit en rijdt heel goed.

Paul is er heel blij mee. Hij bedankt zijn oom en neef.

Als het bezoek weg is, gaat Paul naar de bureu.

Hij roept Ramin. "Kom je naar mijn fiets kijken?"

Ramin haalt zijn fiets uit het berghok.

Hij gaat met Paul mee.

Hij is benieuwd naar de nieuwe fiets.

Paul kan al een beetje fietsen.

Dat heeft hij geleerd op de fiets van Ramin.

Samen rijden ze op het erf.

Paul slingert nog een beetje met zijn fiets.

Annie zit op het trapje voor het huis.

Ze kijkt naar de jongens en hun fietsen.

"Mag ik ook een keertje fietsen?", vraagt ze.

De moeder van Paul komt eventjes kijken. Ze zegt:

"Jullie mogen alleen op het erf rijden.

Op de weg is het te gevaarlijk." Annie probeert het op de fiets van Ramin. Ze slingert even, maar dan lukt het.

Ze rijdt een rondje op heterf.

woordjes

boot

zeilboot

motorboot

fiets

bromfiets

motorfiets

wagen

vrachtwagen

vuilniswagen

ts / st

fiets

koets

niest

koest

rts / rst

arts

koorts

barst

korst

Leestekens

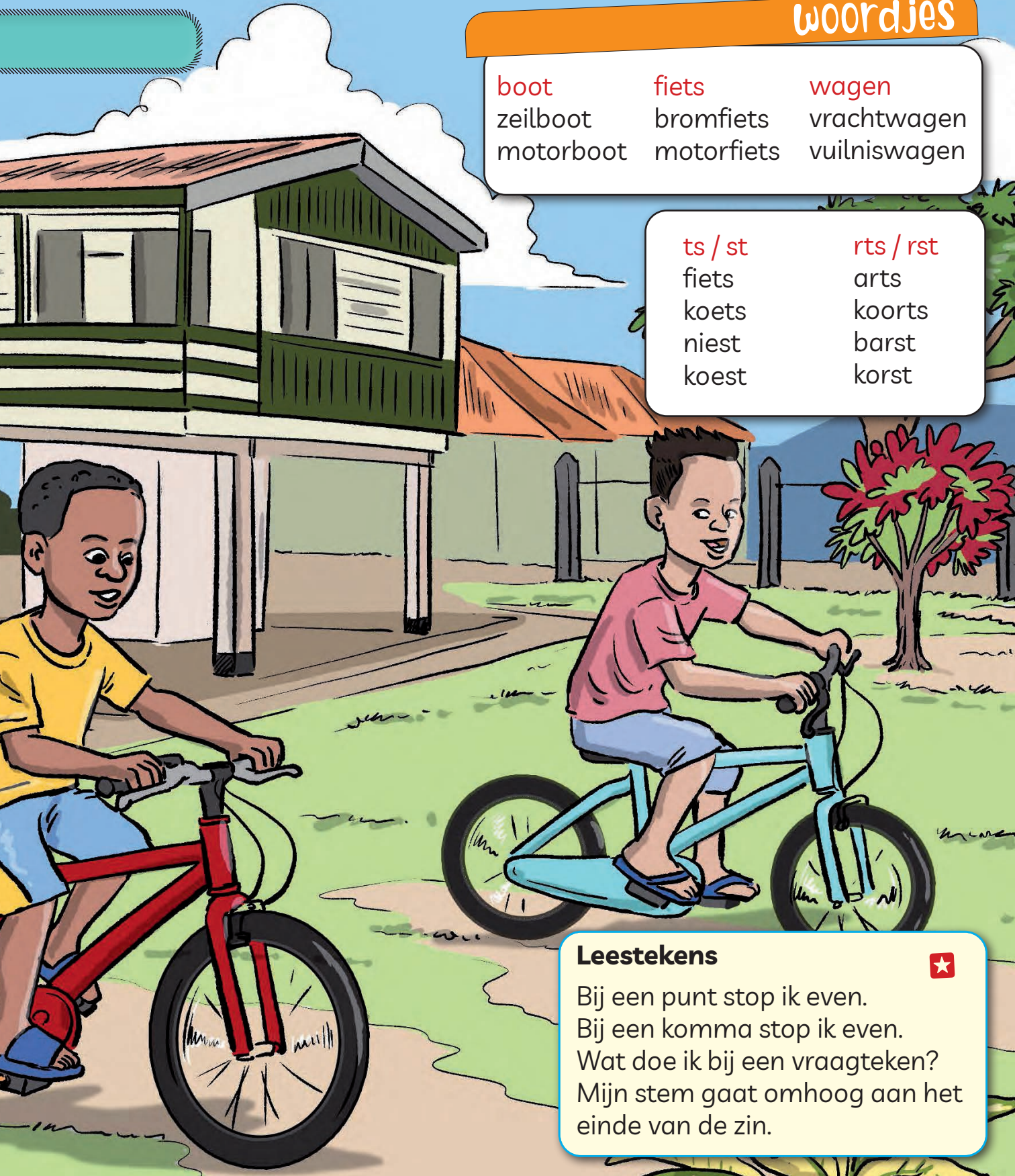

Bij een punt stop ik even.

Bij een komma stop ik even.

Wat doe ik bij een vraagteken?

Mijn stem gaat omhoog aan het einde van de zin.

De muzikjuf is er weer.

Vandaag gaat ze de klas een nieuw lied leren dat gaat over dieren.

De juf speelt eerst de melodie op haar fluit.

Daarna zingt ze het liedje en luisteren de kinderen.

Arlet herkent het liedje.

Ze wiegt met haar hoofd mee op de maat van de muziek.

Toen onze hond een hondje was, was hij aardig om te zien.

Nu gromt hij alle dagen en bijt nog bovendien.

Waf, woef! Waf, woef! Waf, woef! Waf, woef!

Nu gromt hij alle dagen en bijt nog bovendien.

Als de juf het lied weer zingt,

mogen de kinderen zacht op hun tafel tikken.

Iwan krijgt een trom. Bij waf, woef slaat hij heel hard. Boem! Boem!

De kinderen slaan ook heel hard op hun tafels.

De juf houdt haar handen tegen haar oren.

Ze zegt: "Waf en woef mogen wel luider, maar niet zo luid.

Lawaai is geen muziek."

De klas oefent het lied nog een paar keer.

Juf vraagt of iemand een ander dier kent om het lied te zingen.

Arlet roept: "Onze poes! Die was ook aardig om te zien.

Maar nu blaast ze alle dagen en krabt nog bovendien."

woordjes

Staat een **b** achteraan?
Zeg dan **p**. Goed gedaan!

Staat **bt** achteraan?
Zeg dan **pt**. Goed gedaan!

b	bt	bb
krab	krabt	krabben
heb	hebt	hebben
ruiken	ruiten	pijpen
tob	tobt	tobben

ig	ig	ig
aardig	keurig	sappig
lastig	weinig	grappig
rustig	jarig	stoffig
gierig	nodig	prettig

Leestekens

Bij een dubbele punt stop ik even.
Bij een uitroepteken wordt mijn stem luider.

Ramin is naar school.

Zijn moeder en zusje Intan zijn op het balkon.

Hektor ligt onder een boom te slapen.

“Kom Ini,” zegt moeder, “we gaan naar de winkel.”

Als ze weg zijn, wordt Hektor wakker.

Hij staat op en kijkt rond.

De poort staat open. Hektor gaat op straat.

Hektor loopt de straat uit. Hij slaat nog een hoek om.

Daar is een groot gebouw met een groot erf.

In het midden is een vlag. Het is de school van Ramin.

Het hek is dicht. Plotseling klinkt een zoemer.

Hektor schrikt een beetje, maar dan ziet hij kinderen uit de lokalen komen. Het hek gaat open. De school is uit.

Het wordt druk op het erf. De kinderen praten en achen.

Tirza, Trees, Imran, Albert, allemaal gaan naar huis.

Een paar jongens en meisjes rennen naar de bus, die vlak voor de school staat geparkeerd.

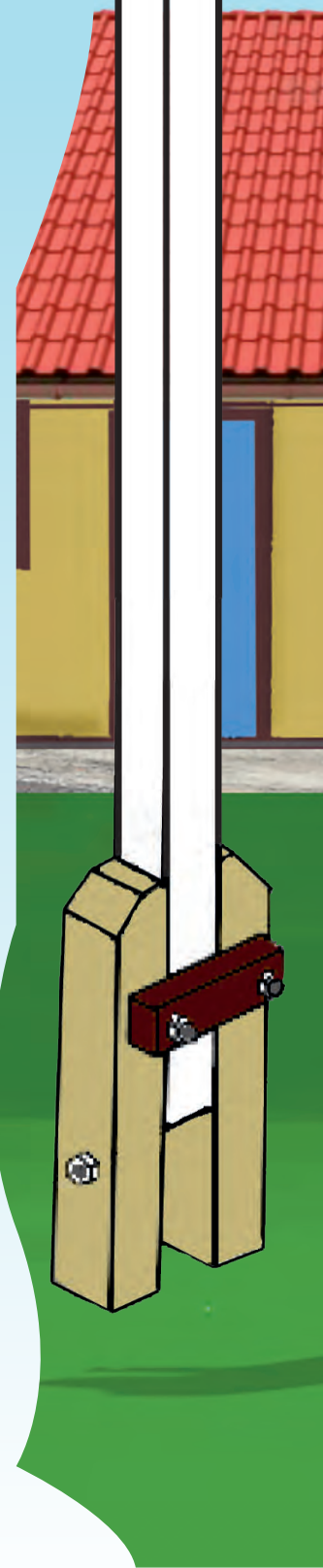
De bus wacht op de leerlingen die ver van de school wonen.

Hektor loopt het erf op en steekt zijn neus in de lucht.

Hij zoekt de geur van Ramin. Maar Ramin is al op straat.

Hij loopt samen met Paul naar huis.

Hektor ruikt aan de vlaggenmast. Hij vindt Ramin niet.

woordjes

vlag
vlaggen

bril
brillen

rok
rokken

knop
knoppen

vlaag
vlagen

boom
bomen

rook
roken

knoop
knopen

Een school en een schooltje. ★
Een schuur en een schuurtje.
Een stoel en een stoeltje.
Een stuur en een stuurtje.
Een winkel en een winkeltje.
Een kamer en een kamertje.
Een mantel en een manteltje.
Een hamer en een hamertje.

Hektor vindt Ramin niet bij de vlaggenmast.
Hij loopt over de gang naast de lokalen.
Bij de klas van Ramin staat hij stil. De deur staat open.
Opeens ruikt hij de geur van Ramin.
Hij loopt naar zijn plaats en springt op zijn stoel.
Hij blijft wachten op zijn baasje.

De juf komt het lokaal binnen.
Ze pakt haar bril van de tafel en doet die in een brillendoos.
Ze heeft Hektor niet gezien. Die maakt zich klein en zit heel stil.
De juf gaat naar buiten. Ze trekt de deur achter zich dicht.

Het is twee uur geworden.
Hektor zit al langer dan een halfuur opgesloten.
De zon schijnt door de ramen het lokaal binnen.
Het is erg warm. Hektor wil naar huis en begint te janken.
Hij krabt aan de deur, maar die blijft gesloten.
Hij loopt heen en weer door het lokaal.

Verderop in de school zijn de schoonmaaksters bezig.
Dat weet Hektor niet. Hij heeft honger en dorst,
maar er is niets te eten. Hij wordt helemaal flauw flauw.
Hij kruipt in een hoekje en doet zijn ogen dicht.
Hij zit gevangen in de klas van zijn baasje.

Woordjes

vlag

vlaggen

vlaggetjes

bril

brillen

brilletje

som

sommen

sommetje

kip

kippen

kippetje

Een man en een mannetje. ★

Een pan en een pannetje.

Een zon en een zonnetje.

Een ton en een tonnetje.

Een rug en een ruggetje.

Een brug en een bruggetje.

Een bel en een belletje.

Een spel en een spelletje.

Een pil en een pilletje.

Een bril en een brilletje.

Een rol en een rolletje.

Een knol en een knolletje.

Moeder is de eerste die opmerkt dat Hektor weg is.
Als ze terugkomt van de winkel, ziet ze dat de poort open is.
Hektor ligt niet meer onder de boom. Ze roept: "Hektor! Hektor!"
Intan helpt haar roepen. Maar Hektor komt niet.
Als Ramin er is, kijkt hij overal op het erf. Hij vindt Hektor niet.
Zijn hond is verdwenen.

Ramin gaat de straat op. Steeds roept hij de naam van Hektor.
Hij vraagt aan de burens of ze Hektor hebben gezien.
Niemand weet waar Hektor is. Ramin loopt langs de school.
Weer roept hij Hektor. Een vrouw die aan het vegen is, kijkt op.
Dan hoort Ramin een hond blaffen. Zou dat Hektor zijn?
Hij loopt naar de vrouw.

Er zijn nog meer vrouwen op school.
Ze vegen, harken en ruimen propjes op. Het geblaf klinkt luid.
Een vrouw loopt naar de klas waar het geluid vandaan komt.
Ze doet de deur open.
Hektor rent naar buiten. Hij springt tegen Ramin aan.
Een schoonmaakster vraagt: "Is dit jouw hond?"
Ramin zegt dat zijn hond kwijt was.
Hij is blij dat hij Hektor weer heeft gevonden.
Ze gaan snel naar huis.
Daar wacht Intan op hem met een grote klui.

Woordjes

op

opmerken

opgraven

opsturen

terug

terugkeren

terugnemen

terugzetten

schoon

schoonmaken

schoonvegen

schoonspoelen

schoonmaak

schoonmaakster

schoonmaakdoek

schoonmaakmiddel

ge

geblaf

gehinnik

gemiauwt

ge

sommen

sommetje

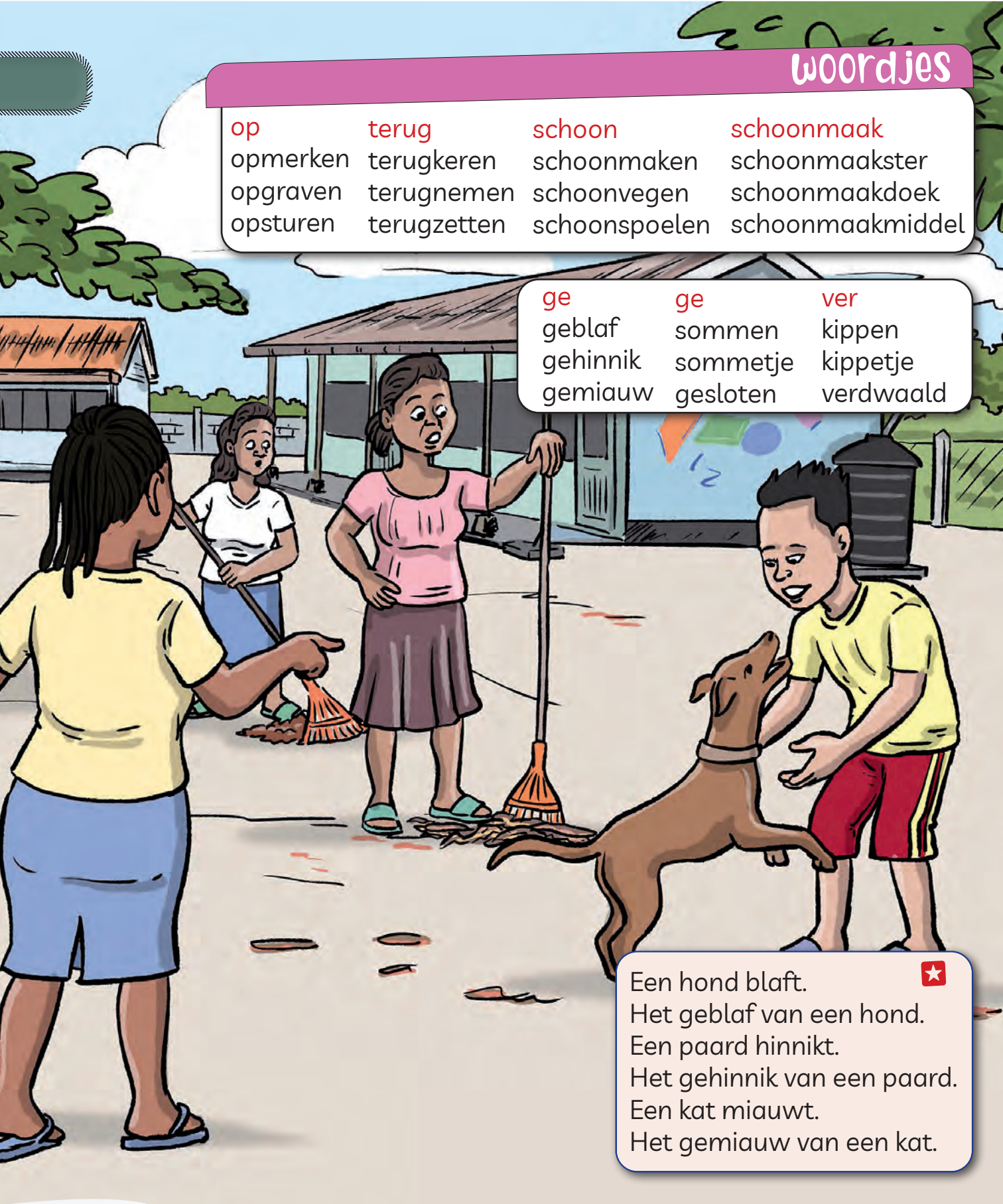
gesloten

ver

kippen

kippetje

verdwaald

Een hond blaft.

Het geblaf van een hond.

Een paard hinnikt.

Het gehinnik van een paard.

Een kat miauwt.

Het gemiauwt van een kat.

Vandaag gaat ma mee naar school. "Schiet op, Carmen.
Meneer Ceder heeft gevraagd dat we vroeg komen."
De juf is jarig. Mama gaat mee om te helpen bij het feest.
Carmen heeft een geschenk voor de juf.
Het is een cactus in een potje.

Ma meldt zich aan op kantoor. Het schoolhoofd brengt haar
naar de klas. Daar staan nog meer kinderen met hun ouders.
De pa van Ram is er, en de opa van Lucas. Die is wel oud,
maar nog sterk. Ze hebben bloemen bij zich en een taart.
Meneer Ceder zegt, dat ze de klas mogen versieren.
Er zijn slingers van gekleurd papier.
Rood, blauw, geel, groen en nog meer kleuren.
Iedereen helpt de slingers op te hangen.
De klas begint er mooi uit te zien.
De opa van Lucas versiert de stoel van juf met palmtakken.
De bloemen staan fraai in vaasjes en potjes.
Carmen zet de cactus er ook bij.
Paul tekent een groen hart op het bord.
Tricia schrijft er met rood krijt in:
Hiep, hiep, hoera! Hartelijk gefeliciteerd!

De bel gaat. Het wordt stil op het erf. De juf is er nog niet.
Meneer Ceder zegt dat ze iets later komt. Een paar ouders gaan weg.
Ze moeten naar het werk. Mama blijft nog.
Het wachten is nu op de juf. Waar blijft ze?

c (zeg s)

Ceder	Tricia	december
cijfer	lucifer	precies
cirkel	medicijn	feliciteren

c (zeg s)

cactus	bacove	seconde
cassave	bioscoop	club
cola	Lucas	Carmen

c is een nieuwe letter,
die je als een s of k laat klinken:
als s in zeven centen,
als k in cola om te drinken.

Zie je in een woord de **c**
voor een e, i, ie of ij,
dus ce-, ci-, cie- of cij-,
dan lees je: se-, si-, sie- of sij-

Zie je de **c** in andere woorden
staan, dan zeg je k.

De kinderen worden druk. Ze rennen door de klas en lachen luid. De juf van naast komt kijken. "Jullie zijn extra druk vandaag", zegt ze. Iedereen moet op zijn plaats gaan zitten met de vinger voor de mond. Als het stil is, gaat ze weer weg. De moeder van Max zegt: "Laten we zachtjes zingen." Ze begint: "Er is iemand jarig, hoera, hoera. Dat kan je wel zien dat is zij."

Op dat moment komt de juf de klas binnen. Haar haar is in de war. Het zweet loopt langs haar gezicht.

"Ik ben laat", zegt ze. "Ik had pech met de auto. De band was plat." Ze had een taxi gebeld. Ze moest lang op de taxi wachten. De opa van Lucas zegt dat ze blij zijn dat juf er is. Hij laat juf zitten op haar versierde stoel. "De drankjes", roept juf. Op een tafel staat een grote ijsbox. Max pakt er een flesje zuurzaksap uit voor de juf.

Het feest begint. Ze doen spelletjes en zingen liedjes. Er is een taart met een foto van de juf. "Wat een luxe," zegt juf. "Ik ben nog nooit zo verwend." In de pauze krijgt iedereen een drankje en een loempia. De ouders gaan weg. Na de pauze is er gewoon les. Het laatste lesuur leest juf voor uit een spannend boek. Voordat de school sluit, geeft juf elk kind een mooie kaart als bedankje.

woordjes

x (zeg ks)

extra

luxe

Alex

taxi

Max

examen

ijsbox

mix

exact

In de ijsbox zit een mix van verschillende drankjes.
Het examen van Max en Alex begint exact om elf uur.

Na de pauze gaan ze cijferen. Cijferen is een exact vak. Je moet alles heel precies uitrekenen. Juf stelt eerst een vraag over het tiental. Twintig is een tiental en dertig ook. Dat weet Carol wel. Als je twintig centen hebt, kan je daar twee maal tien centen uit halen. Als je dertig centen kan je drie keer tien centen tellen. Vijfenzeventig is geen tiental. Je kan wel zeven maal tien eruit halen, maar er blijven dan nog vijf over. Dat mag niet.

Je hoeft niet altijd te tellen om te weten of een getal een tiental is. Een tiental heeft twee cijfers, op het eind staat een nul.

De juf zegt dat ze extra goed moeten nadenken. Ze schrijft 100 op het bord.

Ze vraagt: "Is honderd een tiental?"

Lucas roept dat honderd drie cijfers heeft.

"Dan is het geen tiental", zegt Max. "Precies", zegt juf. Max heeft gelijk.

Honderd is geen tiental, maar een honderdtal.

Een honderdtal heeft drie cijfers. Carol vult aan:

"De laatste twee zijn nullen."

Ze lacht vrolijk, want ze begrijpt de les heel goed.

Alex zit nog met een vraag. "Hoe heet een nul alleen eigenlijk?"

Juf lacht. "Een nul, dat is niets", zegt ze.

c (zeg s of k)

cijferen
precies
Carol

centen
cijfer
Lucas

cirkel
code
Clarissa

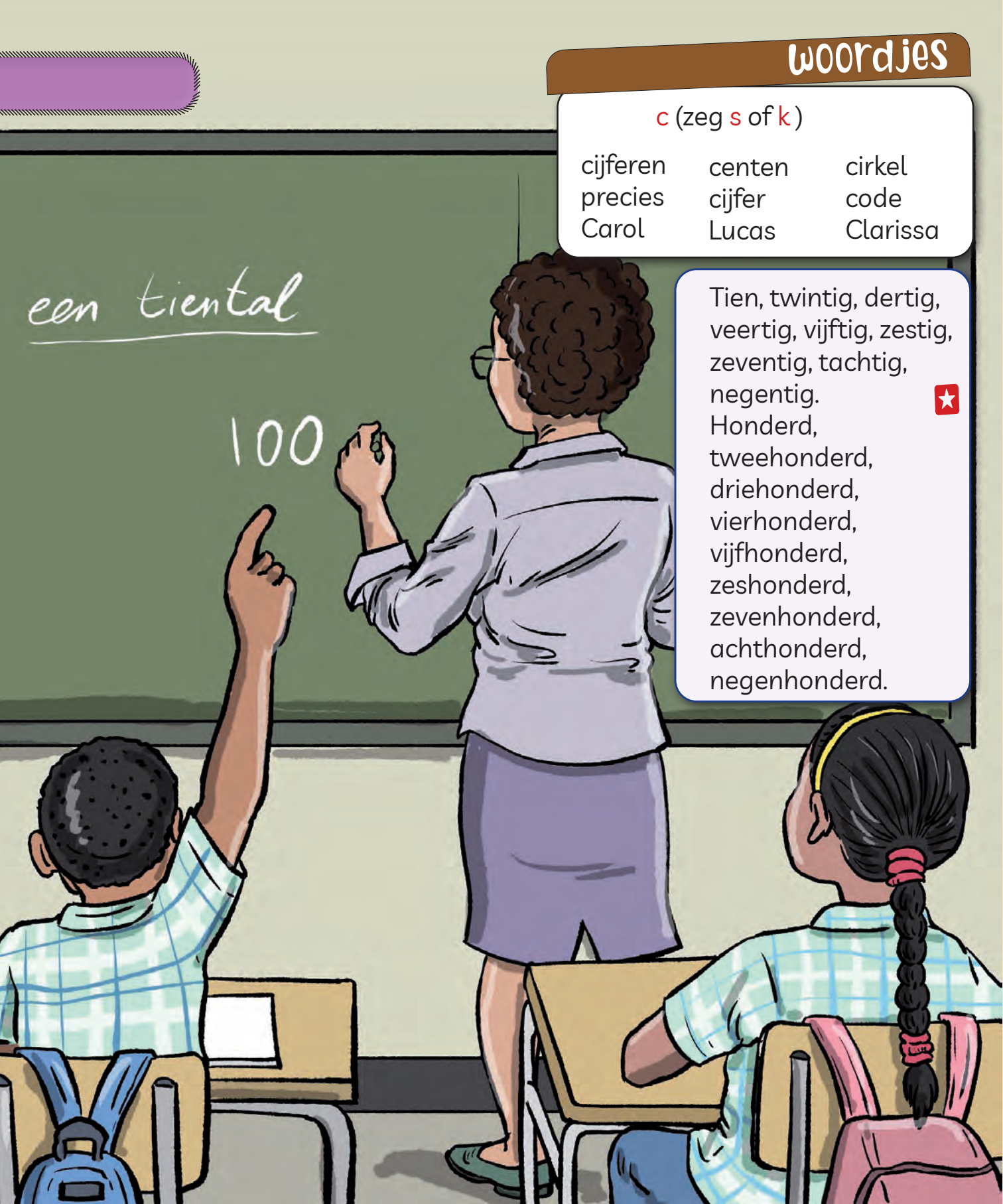
een tiental

100

Tien, twintig, dertig,
veertig, vijftig, zestig,
zeventig, tachtig,
negentig.

Honderd,
tweehonderd,
driehonderd,
vierhonderd,
vijfhonderd,
zeshonderd,
zevenhonderd,
achthonderd,
negenhonderd.

Als Ferdi wakker wordt, springt hij gelijk uit bed. Vandaag gaat het gezin naar Berlijn. Ze gaan daar twee nachten blijven slapen. Pa heeft een huis gehuurd bij het water. Ferdi heeft zijn zwemvest al ingepakt. Ook zijn kleren en ondergoed zitten in een tas. Zijn zus Lita komt binnen. Ze vraagt naar zijn bagage. Die moet ze voor pa brengen.

Pa heeft de auto al uit de garage gehaald. De bak is open. Daar moet de bagage in. Hij kijkt op zijn horloge. Hij wil om acht uur vertrekken. Dan zijn ze om tien uur wel op Berlijn. Ze hebben dan nog de hele dag om te zwemmen en te varen. Lita geeft hem de tas van Ferdi. Hij stopt die in de bak. Nu nog het eten, dan zijn ze klaar voor de rit.

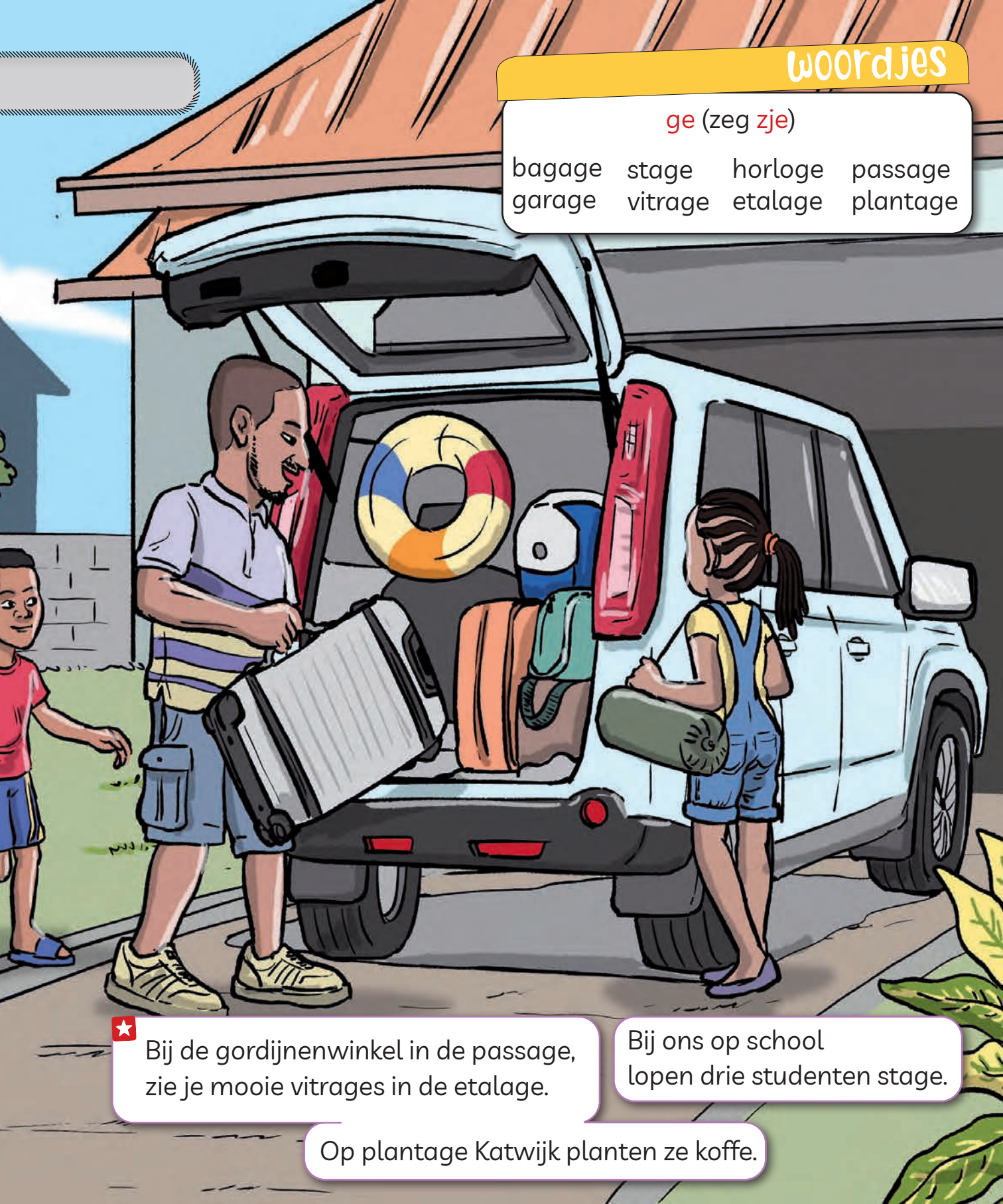
Dewi brengt een bak met broodjes. Pa pakt er eentje uit en neemt een hap. Hmmm! Brood met batjauw. "Mag ik ook een brood," vraagt Lita. Dewi zegt dat de broodjes voor onderweg zijn. Lita pakt een brood en gaat in de auto zitten. "Ik ben al onderweg," zegt ze. Pa stapt ook in en toetert. Ma zet haar hoed op. "Wacht op me", roept ze. Als ze naast hem zit, rijdt pa de auto naar buiten. Ferdi sluit de poort en stapt ook in. Daar gaan ze!

woordjes

ge (zeg zje)

bagage	stage	horloge	passage
garage	vitrage	etalage	plantage

Bij de gordijnenwinkel in de passage, zie je mooie vitrages in de etalage.

Bij ons op school lopen drie studenten stage.

Op plantage Katwijk planten ze kofie.

Pablo is een jongen uit Cuba.
Zijn vader heeft een baard en heet Felix.
Hij heeft werk als chauffeur bij een taxibedrijf.
De moeder van Pablo draagt een rode bril en heet Cisca.
Ze ziet er charmant uit met die bril. Pablo heeft ook een zusje.
Zij is nog klein en heet Liz.

Het gezin woont naast Max.
Eerst woonde alleen papa Felix in het huis. Pablo, zijn moeder
en Liz zijn er pas een maand.
Max is blij met zijn buurvriend. Hij speelt elke dag met hem.
Pablo spreekt Spaans. Max begrijpt vaak niet wat hij zegt.
Maar ze kunnen goed samen spelen. Max leert Pablo
woordjes. Hij wijst en zegt: "Bal, doel."
Hij doet het voor en zegt: "Schoppen."

Ze rennen op het veld met de bal tot ze moe zijn. Dan gaan ze
op de trap zitten van het huis van Pablo. Zijn moeder geeft hun
ieder een cup gemberstroop en een stuk taart. Er is feest.
Liz is drie jaar geworden. De taart heeft een laag chocola erop.
Max vindt het zalig. Hij smakt met zijn tong.

Pablo zegt dat zijn moeder in Cuba chef-kok was in een hotel.
Zij kan heel goed lekkers maken. Cisca zegt tegen Max:
"Als Pablo jarig is, moet je komen eten.
Dan maken we kip op de barbecue." Mmm, Max lust dat wel.

woordjes

gaan

uitgaan

nagaan

ingaan

opgaan

aai

saai

haai

kraai

fraai

ooit

gooit

nooit

strooit

ontdooit

lijk

vrolijk

heerlijk

eindelijk

dadelijk

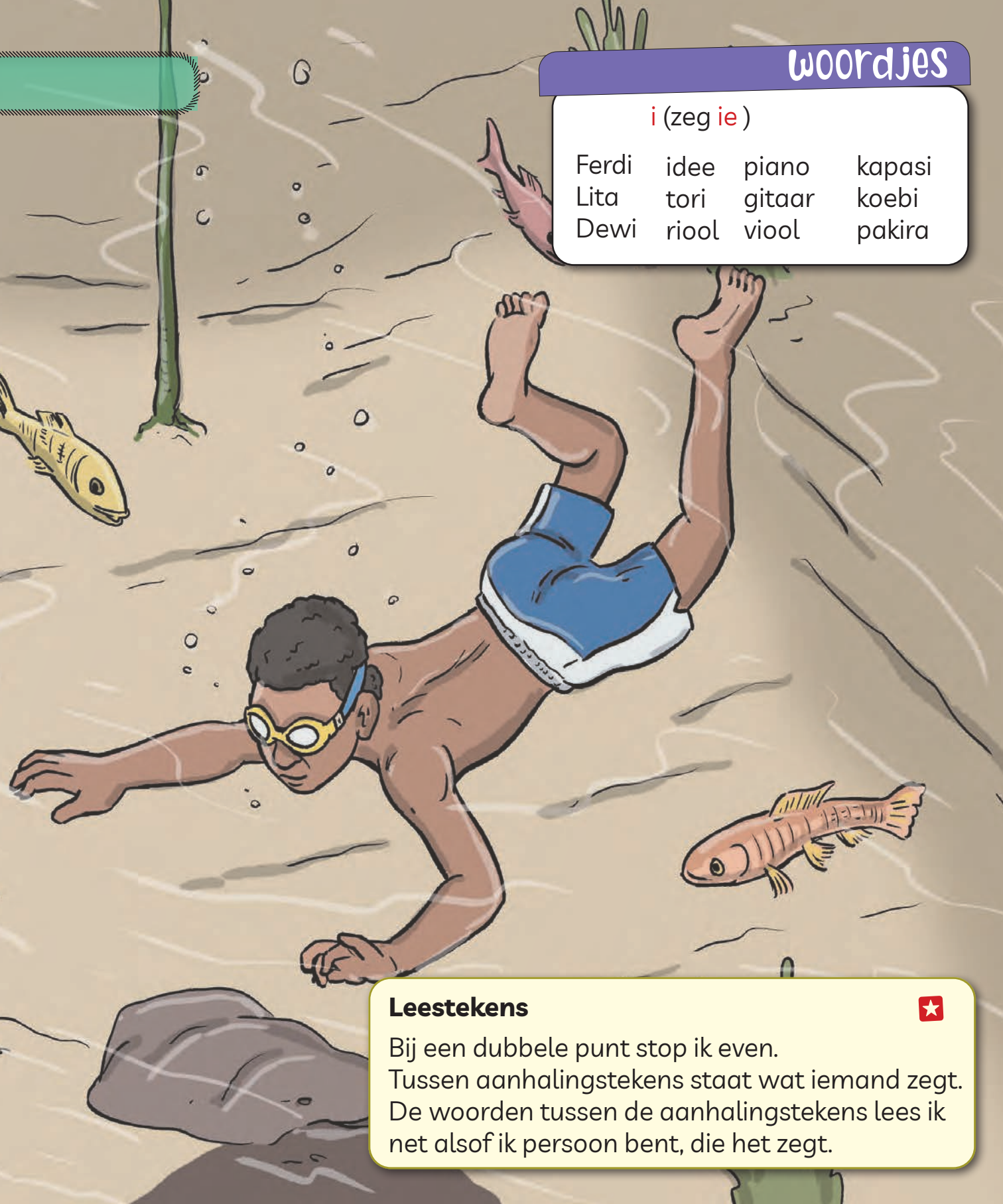

Er staat een bruin kind in de kring.
Schudden Marinda schudden. ★
Schudden Marinda hee.
Er staat een bruin kind in de kring.
Schud je met haar mee?

Het water van de kreek stroomt langs het huis dat pa heeft gehuurd. Ferdi rent er gelijk naartoe, maar pa roept hem terug. De spullen moeten uit de auto. Hij brengt zijn tas naar de kamer waar hij met zijn zussen moet slapen. Er staan twee stapelbedden. Lita gilt: "Ik slaap boven!" Dewi wil ook boven. Pa heeft een idee. "Laten wij buiten slapen", zegt hij tegen zijn zoon. Dat vindt Ferdi spannend, maar ook eng. Ze zijn zo dicht bij het bos. In de nacht brullen de apen.

Dan mag Ferdi het water in. Hij zet zijn duikbril op. Hij zwemt heen en weer onder water. Hij ziet een paar visjes aan de kant. Ze zijn heel snel. De meisjes zijn naar de buurman. Bij hem kan je een boot huren. Ze roepen Ferdi om ook in de boot te komen. Zij roeien de boot. Hij hoeft niets te doen. Dewi zegt: "Jij bent de prins."

Er is een hut bij het water. Als het donker is, maken ze daar een kampvuur. Ze praten tot ma zegt: "Ik heb slaap." Zij en de meisjes gaan in het huis slapen. Ze kijkt nog even hoe pa de hangmatten ophangt. Als Ferdi in zijn hangmat ligt, zegt ze: "Slaap lekker, hoor." Lita plaagt hem. Ze zegt: "Droom maar van de apen."

A cartoon illustration of a young boy with dark skin and curly hair, wearing yellow swimming goggles and blue shorts with a white waistband. He is swimming underwater, with his arms extended forward and legs kicking. Bubbles are rising from his mouth. In the background, there is a green plant with long leaves, a yellow fish, and a pink fish. The water is light blue with some darker blue lines indicating movement.

woordjes

i (zeg ie)

Ferdi	idee	piano	kapasi
Lita	tori	gitaar	koebi
Dewi	riool	viool	pakira

Leestekens

Bij een dubbele punt stop ik even.
Tussen aanhalingstekens staat wat iemand zegt.
De woorden tussen de aanhalingstekens lees ik
net alsof ik persoon bent, die het zegt.

Bing Bing is een blauwe vlinder, die woont in het bos bij Berlijn.
Ze vliegt van bloem naar bloem om nectar te zoeken.
Met haar uitgerolde zuigtong slurpt ze de nectar op.
Nectar is een soort stroop die binnen in de bloem zit.
Bing Bing lust die heerlijke nectar altijd wel.

Ha, ze ziet een grote bloemenstruik naast dat huis aan het water.
Het waait er wel hard. Ze moet zich goed vasthouden. Ze kijkt omlaag.
Daar klemt een andere vlinder zich vast aan een blad.
Het is haar vriendinnetje Susu. "Dag Susu", groet Bing Bing.

Wat is dat nu? De wind waait Bing Bing het huis in. Ze komt terecht
op een tafel. Het waait er niet. Ze ziet een rode bloem aan de muur.
Ze kan daar vast rustig zitten. Ze vliegt naar het muurbloempje.
Vreemd, ze kan niets vastpakken. De bloem is geschilderd.
Wat moet ze doen? Bing Bing wordt een beetje bang.
Ze wil weg. Alles is zo vreemd.
Bloemen zijn geen echte bloemen in het huis.

En wat gebeurt er nou? Voorzichtig pakt de moeder van het huis
Bing Bing bij de vleugels. Ze loopt naar buiten en laat de vlinder los.
Het waait niet meer zo hard. Kijk daar is Susu ook.
Ze vliegen elkaar tegemoet.

woordjes

uitge

uitgerolde
uitgestoken
uitgemaakte

etje

zinnetje
kinnetje
vriendinnetje

pje

muurbloempje
zuurzakboompje
suikeroompje

zuig

zuigtong
zuigfles
zuigspriet

bloemen

bloemenstruik
bloemenpracht
bloemenmandje

vast

vastpakken
vasthouden
vastmaken

Een vlinder is een insect.

Een insect is een dier met zes pootjes,
een kop, een borst en een achterlijfje.
Kijk maar goed naar Bing Bing en Susu.

Kijk eens wat een pracht,
als ik blaas, heel zacht.

Pfffffffff....

Bellen groen en blauw en rood.
Bellen klein en bellen groot.
Kijk hoe snel ze zweven,
want het bellenleven,
duurt maar even.

Pfffffffff.....

Ik doe het nog een keer.
Ik maak bellen, meer en meer.
Geniet ervan, ja lach!
Vandaag is bellenblazendag.

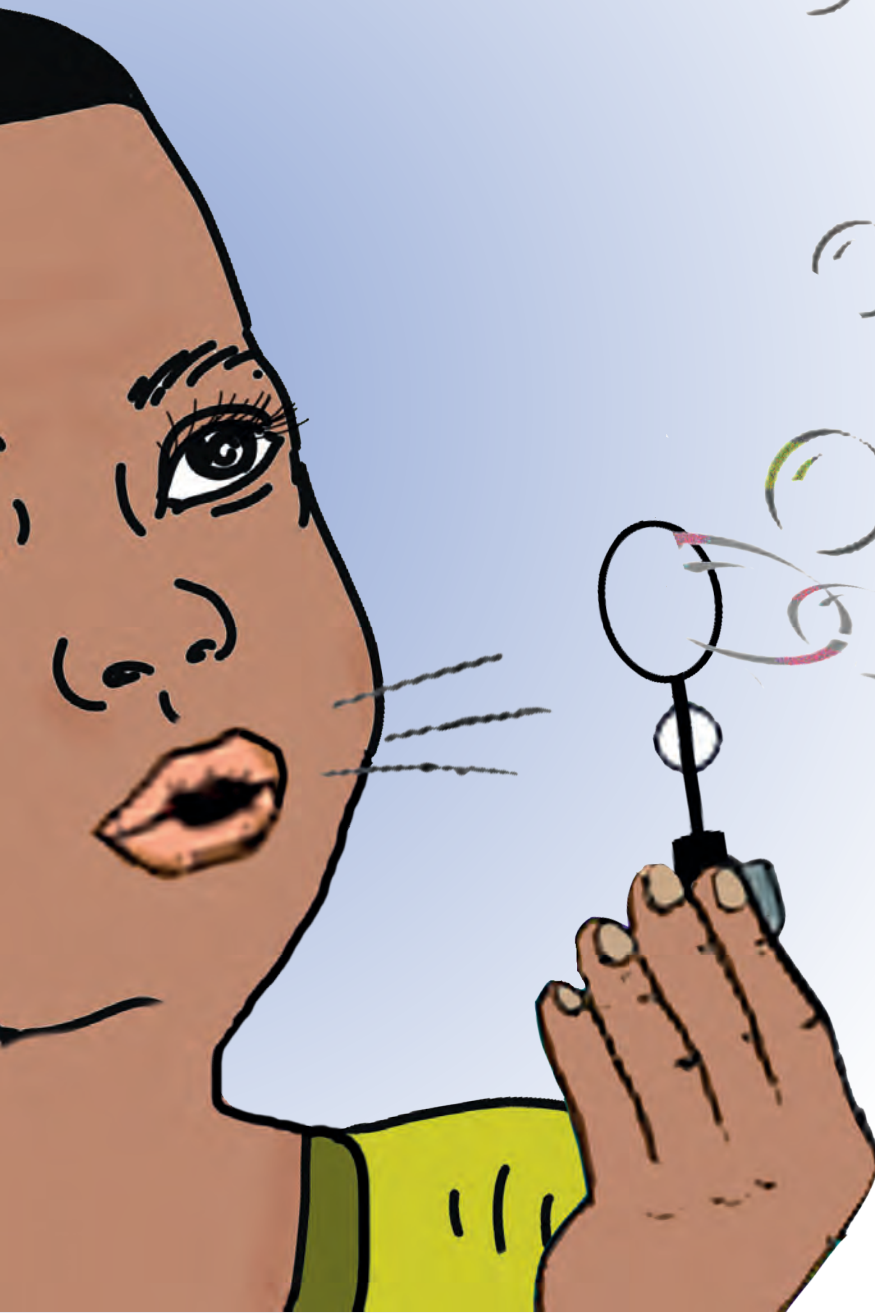

woorden met **leven**

mensenleven	medeleven
hondenleven	levendig
bellenleven	opleven
prinsenleven	overleven

woorden met **dag**

schooldag	dagblad
sportdag	dagelijks
verjaardag	dagtocht
bellenblazendag	ouderdag

Geluiden

Pffffff..., ik blaas heel zacht.
Kukeleku, kraait de haan.
Boem! Daar valt iets.

De school is uit. Koesja en Sergio staan bij de poort. Bies vraagt hoe ze naar huis gaan. “We moeten lopen”, zegt Sergio. Ze wonen naast theater THALIS. Bies woont niet ver van het theater. “Mijn broer Theo komt zo. Jullie kunnen met ons meelopen”, stelt hij voor.

Theo zit in de vierde klas van het mulo. Na school haalt hij Bies altijd op. Samen lopen ze dan naar huis. Hij vindt het goed dat de tweeling meeloopt. Theo en Bies wonen in een zijstraat van de straat van het theater. Naast het theater staat een klein, houten huis. De verf op de planken is bijna niet meer te zien. Bies is nieuwsgierig. Zou dit het huis van de tweeling zijn? “Wij zijn thuis”, zegt Koesja. Er komt een mevrouw naar buiten. Het is de moeder van de tweeling. Ze geeft Bies en Theo een hand. Ze zegt deftig: “Aangenaam kennis te maken.” Theo vindt haar heel beleefd. “Mag Bies bij me spelen?” vraagt Sergio.

Theo zegt dat Bies eerst naar huis moet. Oma wacht thuis met het eten. Als zij het goed vindt, mag hij later gaan. Theo belooft om te bellen als Bies later mag gaan spelen. “We kunnen ook samen huiswerk maken”, zegt Bies. De moeder van de tweeling geeft hem haar nummer. Theo slaat het op in zijn telefoon.

Woordjes

th (zeg t)

thee
Theo
Thea
theater

thuis
thema
thermometer
thermosfles

t

tante
toneel
toren
telefoon

twee
tweeling
truitje
trens

th (zeg t)

apotheek
bibliotheek

discotheek
mediatheek

kathedraal
marathon

Tante speelt toneel in het theater.
Soms speelt ze thuis ook toneel.

Koesja wil moeder eens verrassen.
Zij gaat alle vuile kleren wassen:
tien grijze sokken, negen lange rokken,
vier korte broeken, zeven keukendoeken,
zes witte petten, vijf muskietennetten,
twee lappen met lussen en een vuurrood kussen.
Ziezo. De was is klaar!

Maar....kijk eens, wat er is gebeurd?
De hele was is rood gekleurd!

Rode sokken, rode rokken,
rode broeken, rode doeken,
rode petten, rode netten,
rode lappen met rode lussen
en dan nog dat rode kussen.
Dat rode kussen
moest er niet tussen.

Koesja wilde moeder eens verrassen,
maar heeft alles rood gewassen!
De wasdag is voorbij, maar Koesja is niet blij.
Treurig zit ze in een hoek, met een rood gewassen doek.

Lange woorden

keukendoeken

muskiennetten

wasmachine

onderbroeken

garnalennetten

naaimachine

afwasdoeken

toeristenpetten

keukenmachine

Leestekens

Bij een **punt** is de zin afgelopen en stop ik even. Een **komma** verdeelt de zin in delen. Bij de komma stop ik even. In dit vers volgt na een **dubbele punt** een opsomming. Ik stop even bij de dubbele punt. Er zijn drie uitroepetekens in dit vers. Bij het eerste laat ik merken dat ik blij ben. Bij het tweede ben ik verrast. Bij het derde **uitroepeteken** is er een beetje teleurstelling. Een **vraagteken** komt achter een vraag. Mijn stem gaat omhoog.

De oma van Bies en Theo is tachtig jaar. Ze heet oma Lydia. Vroeger werkte ze als typiste op een kantoor. Ze kon heel snel typen. Nu is ze met pensioen. Ze typt niet meer. Ze woont bij Bies, Theo en hun moeder. Hun moeder heet Cindy. Zij is de dochter van oma. Zij is architect. Door de week werkt ze tot vijf uur. Oma zorgt dan voor de pot. Vandaag heeft ze napi, kip en klaroen gekookt.

Oma heeft ook een hobby. Ze houdt van geschiedenis. Als Bies gebaad is en zijn pyjama aan heeft, vraagt hij haar vaak om over vroeger te vertellen. Oma zegt dat nu alles beter is. Om koek te maken heeft ze een mixer. Een machine doet de was voor je. Je familie die ver woont, kan je gewoon zien op je telefoon. In haar tijd kon dat niet. Je hoeft niet meer naar de bioscoop, want elke avond zijn er een paar films op de teevee. Wat een luxe is dat!

Als Bies zijn soep op heeft, laat hij een boer. Oma zegt dat hij niet zo onbeleefd moet doen. "Sorry", zegt Bies. Hij vertelt over de tweeling. Hij vraagt of hij bij Sergio mag gaan spelen. "Heb je geen huiswerk?", vraagt oma. Van de juf moeten ze tien sommen thuis maken in hun schrift. "Die wil ik samen met mijn nieuwe vriend maken", zegt Bies. Hij mag van oma gaan. Om zes uur moet hij weer thuis zijn.

woordjes

y (zeg ie)

Lydia
Cindy
typen
pyjama

sorry
hobby
lobby
hyena

i (zeg ie)

napi
Lydia
pensioen
architect

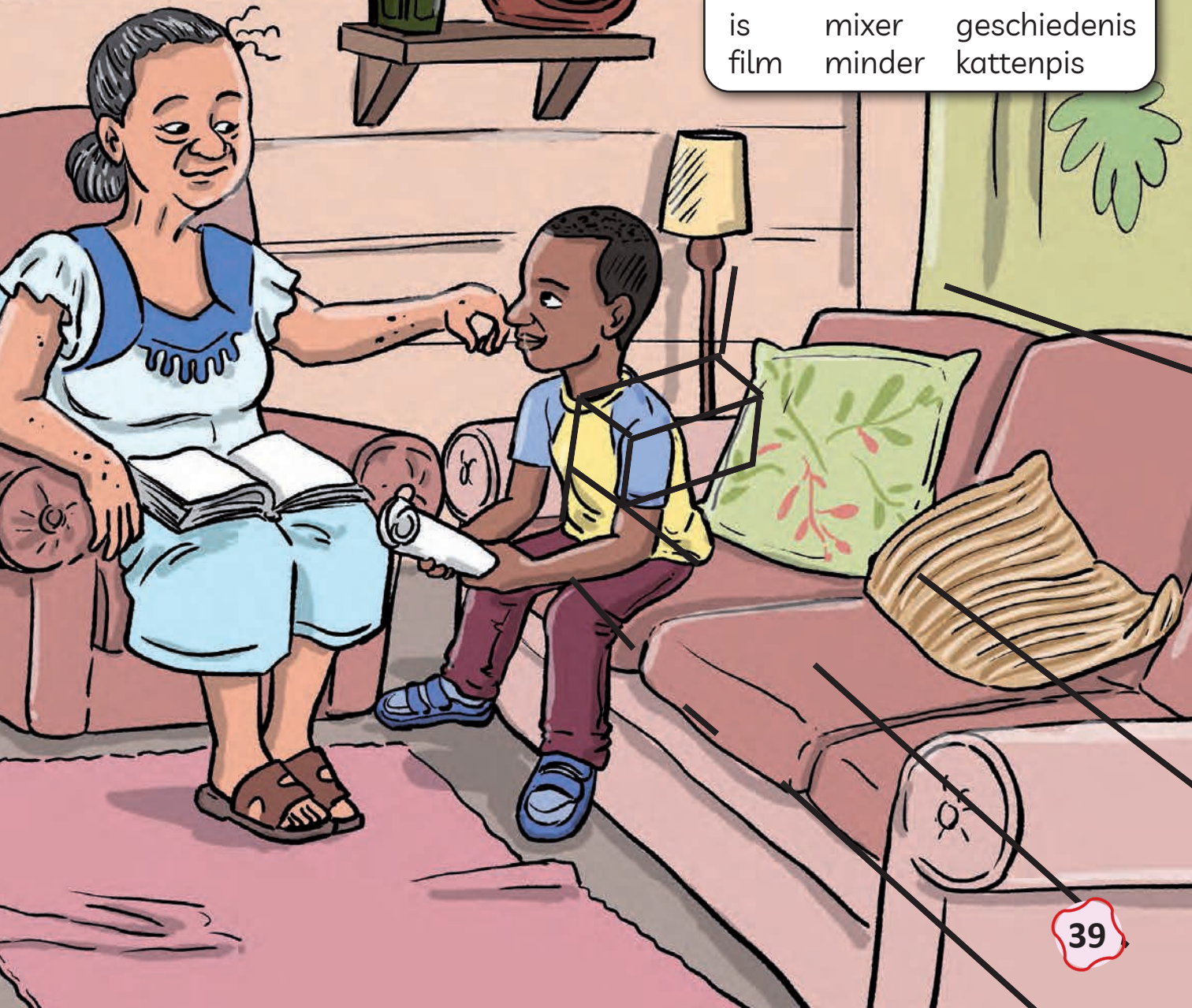
machine
familie
bioscoop
Sergio

i

is
film

mixer
minder

geschiedenis
kattenpis

Bies mag tante Raquel en oom Miquel zeggen tegen de ouders van Sergio. In het huis is het nog een rommel. De bagage uit Moengo is maar half uitgepakt. Nog niet alles staat op zijn plaats. Oom Miquel zet een tafel en drie stoelen onder een boom in de schaduw. Dat is een goede plek om huiswerk te maken.

Terwijl ze bezig zijn, horen ze de naaimachine van tante Raquel. Na een poosje komt ze naar buiten. Ze heeft een lange, rode jurk aan met glitters op de kraag. Ze keert zich om en om en vraagt hoe ze de jurk vinden. "Heel chique", zegt Koesja. "Top," zegt Bies. Het is een jurk voor een deftig feest. Die glitters zijn in de mode. Het is een hele rage.

Als ze klaar zijn met het huiswerk, stelt oom Miquel voor een quiz te doen. Hij stelt vragen. Voor elk goed antwoord geeft hij een punt. De vragen zijn best moeilijk. Wat is een aquarium? Bies weet het. Een bak van glas met water waarin vissen zwemmen. Wat is een equipe? Bies kent dat woord ook. Dat is een sportploeg. "Je bent een genie", zegt oom. Bies wint de quiz. Hij krijgt als prijs een pen van oom.

Om tien voor zes kijkt tante Raquel op haar horloge. Bies moet naar huis. Sergio zegt: "Zo snel al. Blijf toch logeren." Bies zegt: "Nee, dat kan niet. Oma wacht op me."

woordjes

q (zeg k)

Raquel
chique
equipe

q (zeg kw)

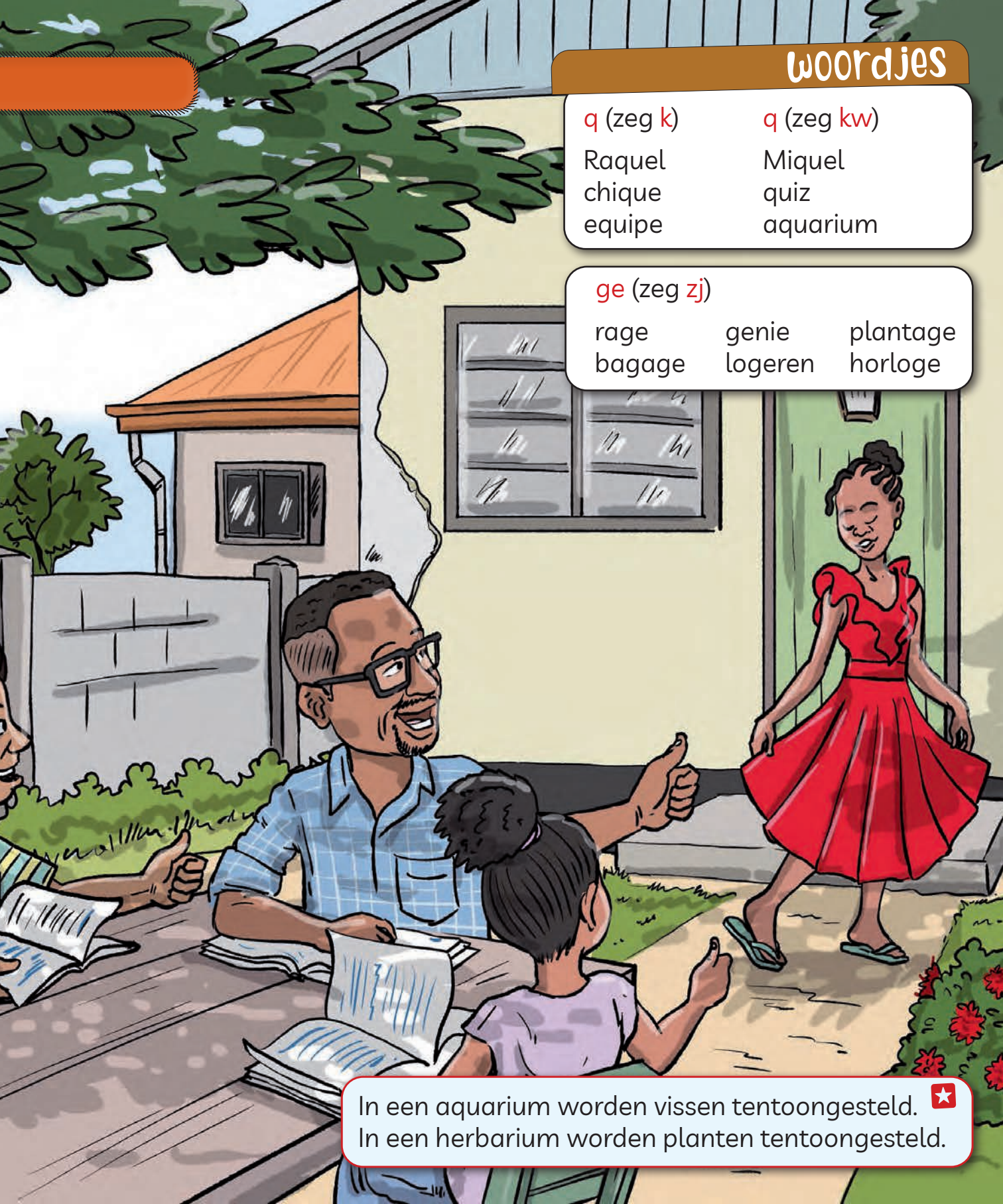
Miquel
quiz
aquarium

ge (zeg zj)

rage
bagage

genie
logeren

plantage
horloge

In een aquarium worden vissen tentoongesteld. ★
In een herbarium worden planten tentoongesteld.

Een dief sluipt stil in de nacht over het erf van Ramin. Niemand ziet hem. Ramin slaapt boven in zijn kamer en Hektor slaapt naast de garage. De dief forceert een deur met een breekijzer. Krrraak, krrraak. Hektor snift in zijn slaap. Hij ruikt iets. Hij maakt een oog open. De oren van Hektor gaan rechtop staan. Wat is dat voor geluid? Hektor opent zijn andere oog. Hij ziet de dief. Hij gromt, springt en bijt de man in zijn been. De man gilt van pijn.

Ramin wordt wakker. Wat gebeurt er? Wat is dat lawaai? Een man schreeuwt: "Haal die hond van me af!" Ramins hart bonst. Boem, boem, boem! Hij verzamelt al zijn moed en loopt naar de telefoon in de voorzaal. Hij weet dat hij het alarmnummer van de politie moet bellen: 115. Er wordt direct opgenomen. Een agent zegt: "Wij komen meteen."

De rest van de familie is nu ook uit bed. Met pa voorop gaan ze naar buiten. Op de grond vecht een man met Hektor. Zijn broek is gescheurd en zijn arm bloedt.

Dan klinkt de sirene van de politie. "De dief gaat mee naar het bureau", zegt de agent. Pa aait Hektor over zijn kop. "Deze dappere hond krijgt morgen een grote kluif", zegt hij. Dan slaat Pa zijn arm om de schouders van Ramin. "Jij krijgt ook een cadeau. Jij bent ook een held."

woordjes

tie (zeg **tsie**)

actie

politie

vakantie

tractatie

portie

positie

injectie

attractie

prestatie

correctie

infectie

advertentie

eau (zeg **oo**)

bureau niveau cadeau

Een politiebureau is een kantoor van de politie.
Bert kan goed Engels spreken. Zijn Engels is op niveau.
Max krijgt een cadeau voor zijn verjaardag.

Bies vertelt oma Lydia over de quiz. Oma zegt dat hij knap is. Oma maakt een puzzel. “Kan je me dan helpen met dit?”, vraagt ze. “Een ander woord voor nu. Het heeft vijf letters.” Bies denkt diep na. Hij weet het niet. Oma geeft het antwoord. Het is **thans**. Je hoort dit woord niet veel meer. Vroeger werd het meer gebruikt.

Oma weet veel van de taal van vroeger. Ze praat over woorden met een apostrof en een s vooraan. **'s Avonds** is een mooi voorbeeld is. Bies kent **'s morgens** en **'s middags**. “De zon komt 's morgens op 's middags gaat hij onder”, zegt hij. Oma vertelt dat men vroeger des avonds zei. Nu zegt men de eerste twee letters niet meer. De apostrof herinnert nog aan de letters die er niet meer staan. Theo komt erbij. Hij zegt: “'s Zondags gaat oma naar de kerk.”

Oma kent meer woordjes die je niet meer zo vaak hoort. Soms, als je echt deftig wil praten, klinken die woorden juist mooi. In plaats van **vandaag**, kan je **heden** zeggen. Oma trekt een plechtig gezicht.

Ze zegt: “Heden kronen wij Bies Nandoe tot de koning van het woord.” Bies roept: “Ik ken dat woord.” Het is in dat lied dat we zongen voor juf, toen ze jarig was. Hij zingt: “O, wat zijn wij heden blij. Juffrouw is jarig, juffrouw is jarig. O, wat zijn wij heden blij. Juf Trix die is jarig en dat viere wij.”

Woorden met 's vooraan

's ochtends

's maandags

's vrijdags

's middags

's dinsdags

's zaterdags

's avonds

's woensdags

's zondags

's nachts

's donderdags

's ochtends

's Morgens komt de zon op.

's Middag zien we haar weer gaan.

's Avonds is ze onder.

's Nachts schijnt vaak de maan.

Shaja heeft ook een oma. Die woont bij haar thuis.

Een paar jaren terug was oma erg ziek geworden. Toen is ze thuis bij haar zoon komen wonen. Haar zoon is de pa van Shaja.

Als Shaja's ouders aan het werk zijn, helpt vrouw Virgien met de zorg voor oma. Zacht streelt Shaja oma's wang.

Oma kan niet meer goed praten met woorden. Ze mompelt met haar mond. Toch begrijpt Shaja haar wel. Ze kijkt naar oma's ogen.

Aan haar ogen kan je zien of ze blij is, of boos. Oma praat ook met haar handen en hoofd. Als Shaja iets niet goed doet, schudt oma haar hoofd van 'nee'. Shaja vraagt dan weer wat ze bedoelt. Zo komen ze er wel uit.

Oma zit in een rolstoel. Ze kan niet meer lopen. 's Middags rijdt Shaja haar rond op het erf. Dan danst ze met oma. Ze pakt haar handen vast.

Oma schudt haar bovenlijf op de maat van de muziek. Ma zegt dat oma vroeger goed kon dansen. Ze was lid van een dansgroep.

Elke week ging ze setdansen. Dat is een dans waarbij je in paren danst.

Alle paartjes maken samen mooie pasjes en figuren. Shaja gaat al een jaar naar balletles. Dat is heel anders, maar ook leuk.

Ma heeft foto's uit die tijd. Oma lacht zo blij op de foto's.

En wat ziet ze er mooi uit! Shaja geeft haar een kus.

Ze vindt haar de liefste oma van heel de wereld.

woordjes

sh (zeg sj)

Shaja
Shiva
Shanti
Sheila

Sheldon
Sherwin
Shafiq
Sharik

Rinesh
Ganesh
Vikash
Ashwin

show
shirt
short
shock

's aan het eind van een woord

Shaja's	foto's
oma's	auto's
radio's	manja's
piano's	knippa's
kwi-kwi's	
koebi's	

Zie je 's aan het eind van het woord met een **a**, **o** of **i**, zeg dan **aa**, **oo** of **ie**.

Ramin wil naar Annie gaan. Ze woont niet ver van hem. Hij verveelt zich. Annie heeft altijd leuke ideeën. Hij wil op de fiets gaan. Ma wil niet dat hij op de weg fietst. Toch wil hij het graag proberen. Ma is niet thuis. Het is niet druk op de weg. Langzaam loopt hij met zijn fiets de weg op. Hij kijkt naar rechts, hij kijkt naar links. Er komt niets aan. Ramin stapt op de fiets en rijdt. Eerst trillen zijn knieën een beetje. Maar al gauw gaat dat over. Het gaat goed en Ramin begint te neuriën van plezier. Hij is al in de straat van Annie. Ze woont op nummer drieëntachtig. Hij rijdt voorbij een oud en kapot huis. Er woont niemand. Het huis is een ruïne.

Net voor het huis van Annie rent een hond de straat op. Ramin belt, maar vergeet te remmen. Hij raakt de hond en valt op de grond. Hij heeft zijn elleboog geschaafd. Het stuur van zijn fiets is krom. Annie en haar vader zien hem aankomen. "Wat is er met jou gebeurd?", vraagt Annie. "Ik ben zoëven gebotst met een hond," zegt Ramin.

De vader van Annie maakt zijn elleboog schoon met wat alcohol op een watje. Het prikt. Maar Ramin begrijpt dat het moet. Anders kan zijn schouder geïnfecteerd raken. Dan wordt de wond groter. Ramin kijkt naar het kromme stuur van zijn fiets. Wat zal moeder zeggen als ze dat ziet?

Twee puntjes op een **e**, **u** of **i** noemen we een trema.

Het trema verdeelt het woord in stukken. Je leest eerst het deel voor de letter met het trema en daarna de rest.

Als er bijvoorbeeld **ruïne** staat, zie je aan het trema dat bij de **i** een nieuw deel van het woord begint. Je leest **u-i** en niet **ui**.

Het trema wordt ook wel deelteken genoemd.

woorden met een **trema**

zeeën	drieën	ruïne	geïrriteerd
reeën	knieën	reünie	geïnfecteerd
ideeën	kopieën	zoëven	beëindigen

telwoorden met een **trema**

tweeëntwintig	drieëntwintig
tweeëndertig	drieëndertig
tweeenveertig	drieenveertig
tweenvijftig	drieenvijftig
tweenzestig	drieenzestig,
tweenzeventig	drieenzeventig
tweëntachtig	drieëntachtig
tweennegentig	drieennegentig

Het stuur van de fiets van Ramin is krom. De vader van Annie kijkt ernaar. "Zo kan je niet terug naar huis", zegt hij. Hij pakt zijn gereedschapskist uit de garage. Hij maakt het stuur los. Hij zet het recht en schroeft het vast. Ziezo! De fiets doet het weer. Annies vader is de broer van Ramins moeder. Hij heet Shariq. "Ik fiets even met je mee", zegt oom Shariq. Annie mag achterop. Gelukkig is de moeder van Ramin niet boos. Ze stelt voor om een paar keer samen met hem de weg op te gaan. Dan went hij aan het verkeer.

Oom Shariq heeft een nieuwtje. Hij laat een foto op zijn mobiel zien. Het is een advertentie voor een rood busje. "Ik heb zo'n bus gekocht bij de autozaak", zegt hij. "Maar die van mij is niet rood, maar zilverkleurig." Het is een minibus met zes plaatsen. Achter het stuur zit de chauffeur. Er is nog plek voor vijf mensen. Je kan de stoelen opklappen. De bus heeft dan ook veel plaats voor bagage.

Oom Tariq mag de bus morgen ophalen bij de zaak. Dan ruilt hij direct ook zijn oude auto in. "Pa, mogen wij mee?" vraagt Annie. Haar pa zegt dat het goed is. Morgen is het zaterdag. Dan zijn ze vrij van school. "Dan gaan we ook lunchen in de stad", zegt hij. "Shirly, kom je mee?", vraagt hij aan de moeder van Ramin. Zij heeft wel zin in een uitje met de familie. "Hoe laat moet ik klaar staan?" vraagt ze.

Lange woorden

gereedschapskist

feestjurkenkast

handschoenendoos

bagagerek

autoverkoop

fietsbelgeluid

inruilauto

minibusje

autobandenzaak

vrachtwagenchauffeur

supermarktwagen

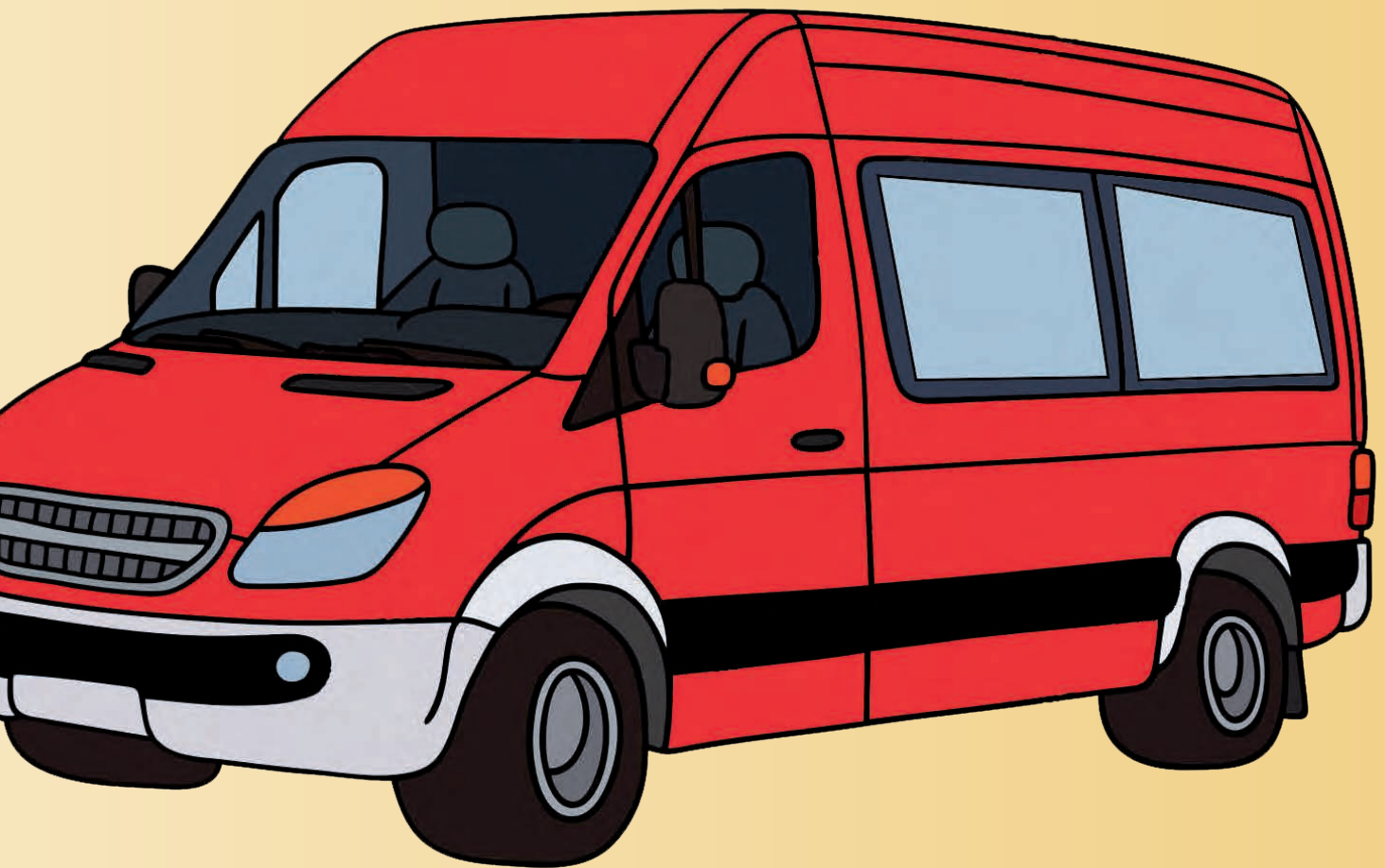
advertentieblad

zo'n (zeg zoon)

zo'n busje

zo'n fiets

zo'n stoel

Om elf uur 's morgens hoort Ramin een toeter. "Hé," roept hij. "Oom Tariq is er al." Tante José en Annie zitten ook in de auto. Ramin en zijn moeder stappen vlug in. De auto is vol. "In de bus is er meer plaats", zegt oom. Na een half uur zijn ze bij het terrein van de autozaak. Het staat vol met auto's die te koop zijn. De bus van oom is er ook. De verkoper geeft hem de sleutel. Oom roept: "Instappen!"

Het is druk in het centrum van de stad. Ze staan een poos in een file. Voorbij het stoplicht gaat het sneller. Het is al twaalf uur. Voor de lunch gaan ze naar eetcafé Switi. Op de menukaart staat wat je kan bestellen. De kinderen lusten saté. "Wil je één of twee saté's", vraagt oom aan Annie. "Eentje maar," zegt ze. Tante José wil een portie bami. Oom neemt rijst met pom. Moeder wil pindasoep met tomtom.

De lunch smaakt goed. Oom bestelt ook nog ijs als toetje. Wat een traktatie! De tijd vliegt. Al gauw is het weer tijd om naar huis te gaan. "Wil je vandaag niet bij ons logeren?", vraagt Annie aan Ramin. Ze heeft zin om 's ochtends vroeg te gaan zwemmen. Moeder Shirley vindt het wel goed. Morgen is het zondag. Ramin moet wel vóór zes uur 's middags thuis zijn. Hij heeft nog huiswerk. Maandag is er weer school. "We brengen hem op tijd thuis," zegt tante José. "Met de bus," vult oom aan. "Daar zorg ik wel voor."

Het streepje naar rechts op een korte klank is een accent-teken.
 Als het op een **e** staat, spreek je dit uit als **ee**.
 Het streepje naar rechts wordt ook gebruikt om een klemtoon te leggen op een woord. Je spreekt het woord dan met extra nadruk uit.

é (zeg ee)

hé	café	paté	René
saté	comité	José	André

Een hond heeft maar één staart en niet twee. ★
 Hij stond vóór zes uur voor de deur.

Het is acht uur 's morgens. Ramin heeft een zwembroek aan en Annie een bikini. Ze spelen met een bal in het ondiepe bad. Ze mogen niet alleen in het diepe bad. Ze hebben nog geen zwemdiploma. Ze gaan wel één keer per week op zwemles. Over een maand doen ze examen. Als ze slagen, mogen ze alleen in het diepe bad.

Tante José is ook mee, maar zij zwemt niet. Ze zit aan de kant en leest een krant. Na een uur gaan de kinderen uit het bad. Ze gaan onder de douche staan. Het water van het zwembad heeft chloor. Dat is een chemisch middel om het water schoon te houden. Het ruikt sterk. Ze spoelen het chloor van hun lijf. Het wordt steeds drukker. In het diepe bad duikt een man van de hoge springplank in het water.

Een jongen van een jaar of twaalf zit op de rand van het diepe bad. Opeens valt hij in het bad. Hij gaat een paar maal kopje onder. Een man in zijn buurt ziet het. Hij zwemt snel naar de jongen toe. Hij grijpt hem vast en houdt zijn hoofd boven water. De badmeester rent naar hen toe. Hij hijst de jongen aan de kant. De jongen ligt slap. Hij krijgt mond-op-mondbeademing. Na zo'n vijf minuten opent de jongen zijn ogen. Hij kijkt verbaasd om zich heen. Hij vraagt wat er is gebeurd. De badmeester vertelt het hem. De jongen zegt: "Ik heb nog niet gegeten. Ik werd ineens zo flauw."

Tante José kent de jongen. Hij woont in de buurt. Hij heet André. Hij voelt zich nog een beetje zwak. Tante geeft hem een bol met kaas. Ze zegt dat ze hem naar huis zal brengen. André is blij, dat hij een lift naar huis krijgt.

woordjes

ch (zeg g)

chloor

chemisch

chrom

chaos

lach

echo

ch (zeg sj)

chef

chauffeur

chinees

douche

cheque

machine

Lange woorden

zwembadwater

zwembaddouche

zwembadingang

mond-op-mondbeademing

zwemdiploma

zwemexamen

zwemwedstrijd

Vikash staat ongeduldig voor de garage. Vandaag hoeft pa hem niet aan te sporen om snel te doen. Hij is juist vóór pa klaar. Hij doet de poort van de garage open. Pa komt naar buiten met zijn aktetas in zijn hand. Hij kijkt op zijn horloge. Het is nog vroeg. “Waarom heb je zo’n haast?”, vraagt hij aan zijn zoon. “Je weet toch dat mijn klas vandaag op reis gaat naar plantage Berg en Dal.” Pa slaat tegen zijn voorhoofd. “Oo, nu weet ik het weer. Kom, stap snel in.”

Voor de school staat een grote bus. Die heeft wel veertig zitplaatsen. De juffen en meesters zijn druk bezig spullen in de bus te laden. Er zijn ook ouders die helpen. Vikash ziet zijn vriend Ben. Ben geeft een zak met bara’s aan de juf. Die zijn voor onderweg. Meester Ceder geeft een EHBO-kit aan de chauffeur. Daar zitten zalf, pleisters en verband in.

“Wow, wat is het hier mooi!”, roept Vikash als de bus het pad naar de plantage oprijdt. Aan beide kanten van de weg groeien hoge bomen. Een gids heet de groep welkom. Ze gaan een wandeling met hem maken door het bos. Eerst komen ze langs een oud huis. Vroeger was Berg en Dal een suikerrietplantage. De weg gaat omhoog. Het uitzicht is mooi. Vikash maakt foto’s. De gids zegt dat Berg en Dal nu veel toeristen op bezoek krijgt. Vikash luistert goed. Hij moet thuis over Berg en Dal kunnen vertellen aan pa en ma.

Om één uur krijgen ze een maaltijd. Bruine bonen met rijst. Na het eten start sport en spel. Vikash doet mee met een speurtocht. Die is opgesteld door de gids. Dat is hun laatste activiteit. Dan is het tijd om terug naar school te gaan.

woordjes

ge (zeg zje)

garage

rage

bagage

plantage

stage

massage

horloge

ravage

chantage

Lange woorden

boswandeling

sportactiviteiten

schoolreisverslag

suikerrietplantage

EHBO

Eerste Hulp Bij Ongelukken

's Avonds begint het hard te regenen. Pablo hoort de druppels op het dak kletteren. Mama Cisca sluit de ramen. Dan is er een lichtflits en een harde knal. Dat is onweer met donder en bliksem. Pablo is blij dat hij binnen is. Hun hond Trix jankt bij de deur, want ze is bang. Pablo laat haar binnen en aait haar tot ze rustig is. Na een tijdje houdt het onweer op. Maar het regent nog de hele nacht.

De volgende dag is de straat onder water. Pablo kan niet naar school. Hij trekt laarzen aan. Hij stapt voorzichtig naar het huis van Max. Het erf van Max ligt hoog. Het is er droog. Max staat op het terras. "Zullen we bootjes maken," vraagt hij. Ze vouwen drie bootjes van papier. Liz krijgt er ook één. Ze laten de bootjes op het water in de straat drijven. Max zet een ijscostokje in zijn boot. "Dat is de roeier", zegt hij.

's Middags is de straat weer droog. Het water is door het riool weggestroomd naar een kanaal verderop in de buurt. Papa Felix kan weer aan het werk. Hij gaat direct, want hij moet centjes verdienen. Pablo gaat terug naar Max. Zijn moeder helpt hem met werk van school. Ze legt goed uit. Bij Max kan Pablo ook Nederlands leren. Hij vindt sommige woorden echt moeilijk. In plaats van 'ik' zegt hij 'iek'.

"Ik, ik, ik", roept Max een paar keer.

Pablo zegt hem na. Het gaat een beetje. Ze eten

manja's. Max houdt zijn manjapit omhoog en roept: "Pit, pit, pit."

Pablo doet hem na en roept: "Piet, piet, piet." Max lacht. "Je praat als een vogel." Pablo probeert het nog een paar keer. Na een tijdje lukt het.

"Pit, pit, pit." Max klapt in zijn handen. "Goed zo!" Pablo eet nog een manja.

woordjes

c (zeg s of k)

ijsco
centjes
cake
precies

excuus
comité
accent
circus

actie
club
café
cement

code
bioscoop
Mexico
cadeau

c x (zeg ks)

Max
Felix
extra

excuus
luxé
maxi

Mexico
taxi
sexy

expres
fixen
examen

Ook bij Arjan in de buurt heeft het flink geregend. Het erf ligt vol met natte bladeren. Het is regentijd. Het regent elke dag een beetje. Soms regent het hard, zoals gisteren. Nu regent het zacht. Het mot een beetje.

Arjan maakt een puzzel. Rinia speelt met haar pop en Hennie kijkt televisie. Kazak blaft. Er is iemand op het erf. Wie kan dat zijn zo laat 's avonds en in zulk vies weer? Het is vrouw Asha. Ze woont een stuk verder in een zandweg in een klein krotje. "Af, Kazak!", roept ma. Ze pakt de paraplu van de vrouw aan en laat haar binnen. Vrouw Asha is al oud. Haar haren zijn grijs.

"Wat doe je in zo'n nat weer op straat?", vraagt ma. Vrouw Asha vertelt dat het dak van haar huis lekt. Het plafond is verrot. Overal op de vloer staan emmers. Ze moet telkens haar bed verplaatsen, want steeds komt er een nieuw gat bij in het dak. Vrouw Asha huilt. "Ik kan echt niet meer."

Rinia houdt haar pop dicht tegen zich aan. Ma zegt medelijdend:

"Huil niet hoor. We gaan je helpen." Vrouw Asha mag bij de familie Nandoe blijven slapen. "Jij bent vannacht onze logé", zegt Ma. Maar eerst krijgt ze een kom okersoep. Vrouw Asha slurpt als ze de soep eet.

Zo lekker vindt ze het.

"Zo'n soep geeft je energie", zegt ze. Ze wordt er vrolijk van.

"Zal ik een lied zingen?", vraagt ze. Ze zingt: "Het regent bij mij thuis, maar ik word niet nat. Ik ben nog iets vergeten, maar ik weet niet wat."

Vrouw Asha klapt in haar handen. "Kom mijn zusje, dans je mee.

Drie keer in de rondte van je hopsakee." Vrouw Asha pakt Rinia bij de hand en danst met haar rond. "Ik ken dat lied ook!" roept pa. Hij zingt en danst met ma. Hennie en Arjan dansen met zijn tweeën. Ze lachen allemaal.

g (zeg **zj**)

logeren

logeerkamer

logé

passagier

buspassagier

vliegtuigpassagier

energie

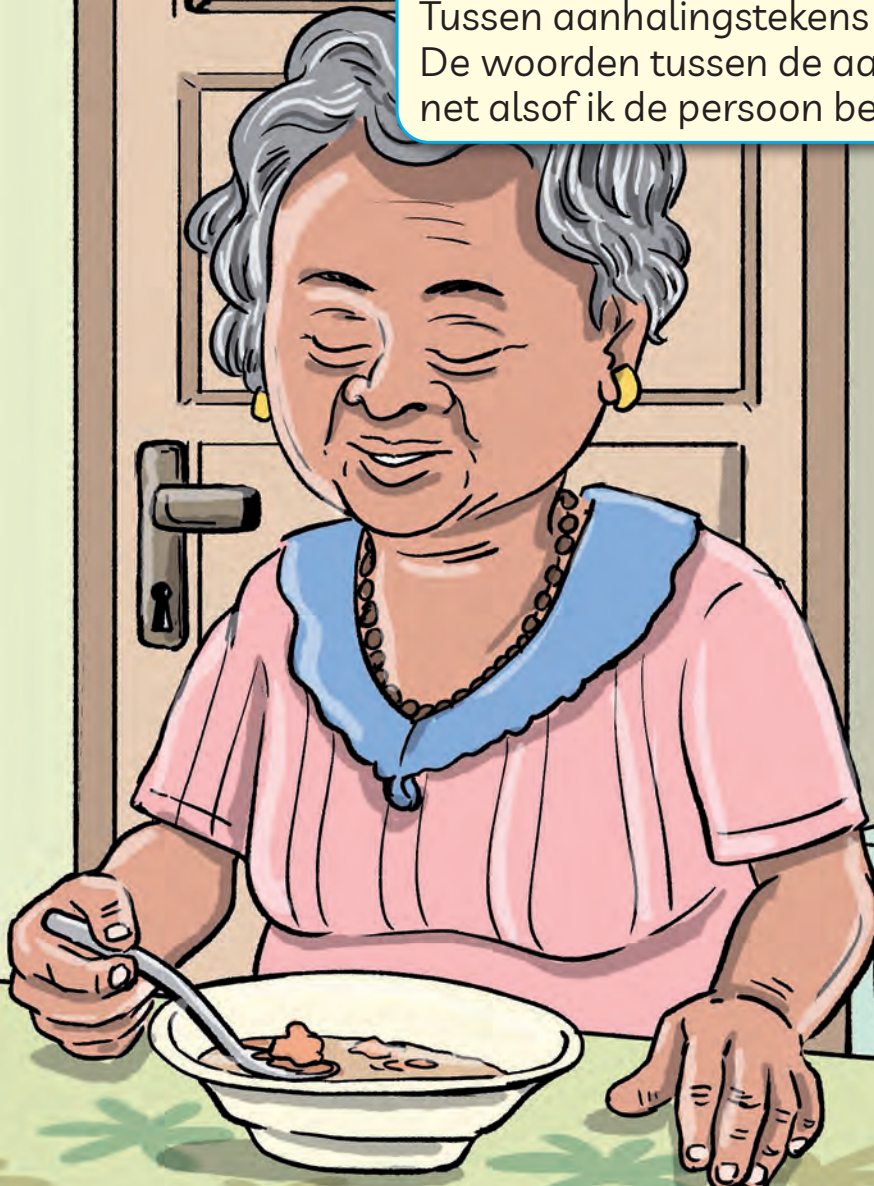
energiek

genie

Leestekens

Bij een uitroepteken wordt mijn stem luider.
Bij een vraagteken gaat mijn stem omhoog
aan het einde van de zin.

Tussen aanhalingstekens staat wat iemand zegt.
De woorden tussen de aanhalingstekens lees ik
net alsof ik de persoon bent, die het zegt.

De zon is net op als vrouw Asha op de deur klopt van de slaapkamer van de jongens. Ze zegt dat ze weg moet. Haar koe heeft een kalf. Ze moet gaan melken. Arjan slaapt nog half. Hij mompelt dat het goed is. Hij zal het tegen zijn ouders zeggen. Maar ma en pa zijn ook al op. Ma maakt snel een broodje voor vrouw Asha. Dat mag ze meenemen.

De zon schijnt de hele ochtend. Pa gaat met de kinderen naar vrouw Asha. Eerst rijden ze langs oom Charly. Die gaat ook mee. In de bak van zijn pick-up heeft pa een ladder en een paar tweedehandse zinkplaten.

Die zijn nog goed. Pa klimt langs de ladder op het dak om de zinkplaten te inspecteren. Een paar kleine gaten kan hij dichtmaken. Vier platen moeten vervangen worden. Samen met oom Charly haalt hij de oude platen weg. Dan timmeren ze nieuwe op het dak. Het is een heel karwei.

In de wei achter Asha's huis graast een koe en huppelt een kalf. Asha heeft de koe al gemolken. Ze heeft een fles melk klaargezet. Die mag pa straks meenemen naar huis. Rinia vraagt of het kalf een naam heeft.

Vrouw Asha zegt: "Hij heet gewoon kalf." Arjan vindt het maar raar.

"Een hond noem je toch ook niet hond", zegt hij. Hennie heeft een idee.

"Laten wij het kalf een naam geven." Rinia vindt Koetje een mooie naam.

Een koetje is een kleine koe. Arjan keurt de naam af. Als het kalf groot is, kan je hem geen koetje meer noemen. Ineens maakt de grote koe een geluid. "Mèh, mèh, mèh." Hij loeit. Hennie roept: "Laten we het kalf Loetje noemen. Loetje de loeier. Als hij groot is, gaat hij ook loeien." Zijn broertje en zusje gaan akkoord met de naam. "Jij hebt altijd goede ideeën," zegt Arjan.

è (zeg e zoals in ver)

hè

bèh

Eugène

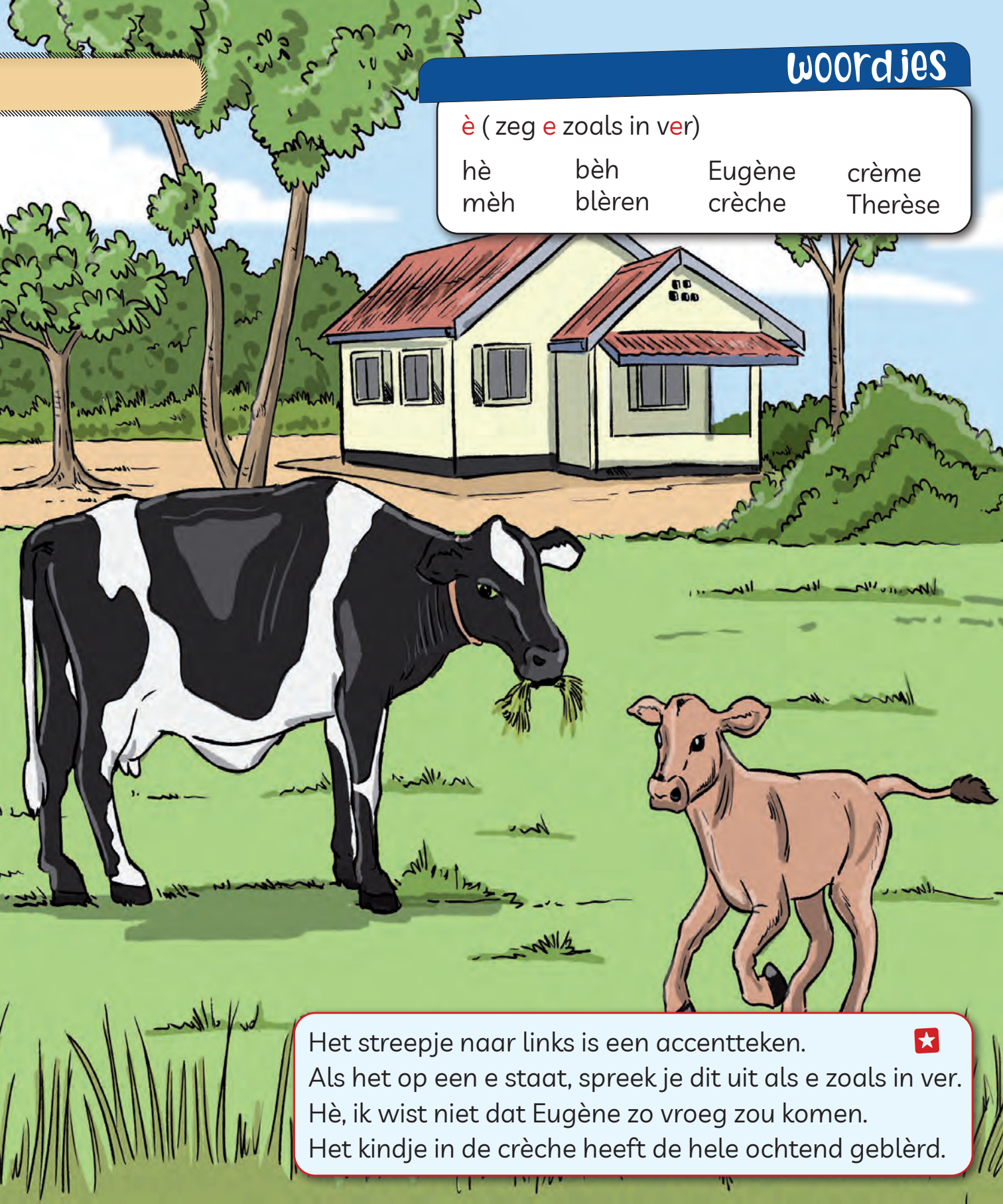
crème

mèh

blèren

crèche

Therèse

Het streepje naar links is een accentteken. ★

Als het op een e staat, spreek je dit uit als e zoals in ver.

Hè, ik wist niet dat Eugène zo vroeg zou komen.

Het kindje in de crèche heeft de hele ochtend geblèrd.

Agnes en Amrita vinden het altijd fijn samen te zijn.
Bies gaat met de bus van chauffeur Bertrand naar Berlijn.

Centjes verzamelen is een hobby van Conny uit Coronie.
Daniël moet dinsdag dammen, maar hij weet niet met wie.

Een eend zwom eens eenzaam in een vijver.
Freddy vindt leren fijn, maar niet voor een cijfer.

Gabriël gaf gisteren gauw een glas gemberbier aan Gustaaf.
Honden bewaken het huis, al zijn ze niet altijd braaf.

Ingrid de imker, kweekt inheemse bijen.
Judith en Jantien hebben allebei dikke dijen.

Kyra zag een kale kippenkweker in haar droom.
Laatst logeerde Lucas op Langatabiki bij zijn oom.

Maandag ga ik uit met mijn vriendin Martine.
Natasha naait een uniform op haar naaimachine.

Opa Oswald is nog steeds verliefd op oma Odette.
Politieagenten hebben uniformen met mooie petten.

Quincy houdt van de woordquiz op de teevee.
Ricardo doet liever met **R**omeo's raadseltjes mee.

Suriname is een land met veel rivieren.
Tijgers, tapirs en toekans zijn allemaal dieren.

Uit die oude koffer kwamen uitzonderlijke foto's.
Virgien kreeg voor haar verjaardag veel cadeaus.

Waar in de wereld woont **W**illem zijn zoon?
Xaviera speelt een wijsje op haar xylofoon.

Ijsjes met fruit zijn smakelijk en gezond.
Yvette schreeuwt luid met haar mond.
Zoë wandelt rond met **Z**ippy, haar hond.

Een hoofdletter staat aan het begin van een zin. Namen van mensen, plaatsen of dieren beginnen met een hoofdletter.

Mijn babyzusje, kleine meid,
die kan huilen, o mijn tijd.
Wèh, wèh, wèh!
Blèh, blèh, blèh!

Als haar geschreeuw een ieder stoort,
is het alsof ze wordt vermoord.
Wèh, wèh, wèh!
Blèh, blèh, blèh!

Haar geblèr,
klinkt huizenver.
Wèh, wèh, wèh!
Blèh, blèh, blèh!

Tot, o wonder, het flesje komt,
en haar gehuil direct verstomt.

Geen wèh, wèh, wèh!
Geen blèh, blèh, blèh!

Ik geef haar snel een kusje,
mijn allerliefste babyzusje.

è (zeg e zoals in ver)

wèh
mèh

blèh
blèren

geblèr
scèche

Therèse
Marlène

y (zeg ie)

baby
typen

hobby
sorry

pyjama
pony

Yvette
Shirly

y (zeg j)

Yolanda
yogurt

Ammer is de broer van Marlon. Hij kweekt kippen. Hij heeft een ren achter het huis voor ze gemaakt. Ze leggen eieren. 's Morgens kan Marlon een lekker broodje met ei eten. Hij raapt elke dag een mand vol eieren. Er zijn ook kuikens. Ammer heeft een deel van de eieren laten uitbroeden. Dat hebben de kippen niet zelf gedaan. Zijn broer heeft een broedmachine in de schuur naast het huis. Als je daar een ei in legt, komt er na een tijd een kuiken uit. Maar dan vinden ze op een ochtend kapotte eieren. En er zijn kuikens weg. Ammer schreeuwt woedend: "Wie steelt mijn kuikens?" Hij loopt rond op het erf. Hij kijkt naar de grond. Hij ziet het spoor van een dier. Op de zachte grond is er een indruk. Marlon ziet het ook. "Het lijkt wel het spoor van een awari", zegt hij. Zijn broer zwaait met zijn geweer. "Ik schiet dat beest morsdood", schreeuwt hij.

Die nacht houdt Ammer de wacht bij het kippenhok. Hij heeft zijn geweer bij zich. Het is heel laat en donker als hij iets hoort. Een geritsel in de struiken naast het hok. Zou dat die awari zijn. Ammer gaat staan. Een tak kraakt onder zijn voet. Het beest schrikt en rent hard weg.

Ammer blijft nog een tijd wachten, maar het dier laat zich niet meer zien. Ammer gaat naar bed. Hij is moe van het waken. Hij moet iets anders bedenken om de kuikens te beschermen. "Wat denk je van een val om dat beest te vangen?", vraagt

Marlon. "Hé, dat is een goed idee!" roept Ammer. Hij gaat direct aan de slag. Hij pakt zijn knutselgereedschap. Hij is er de hele dag mee bezig. Met ijzer en hout maakt hij een stevige val. Als Marlon uit school komt, is de val klaar. Zijn broer laat hem trots de val zien. "Hiermee gaan we die kippendief vangen", zegt hij.

kippen

kippenren
kippendief
kippenkweker
kippeneieren

machine

broedmachine
lasmachine
keukenmachine
vaatafwasmaschine

gereedschap

tuingereedschap
metselgereedschap
autogereedschap
knutselgereedschap

Een awari is een buideldier die lijkt op een grote rat. Buideldieren hebben een soort zak op hun buik of rug, waarin ze hun baby's meedragen.

De val is een rechthoekige kooi met tralies van gaas en een houten bodem. Ammer laat zien hoe de val werkt. Aan één kant is de opening met een luik. In de val moet je lokaas leggen. Dat kan een ei zijn, of een stuk bacove. Daarmee wordt de awari naar binnen gelokt. Het aas ligt aan het eind van een lang houten plankje. Als de awari op de plank gaat staan, valt het luik dicht. 's Avonds zet Ammer de val vlak voor het hok. De kippen zijn op stok. Het is stil in het hok. Hij is benieuwd of de awari vannacht komt.

In het bos achter het dorp woont een awari. 's Nachts is hij klaarwakker. Dan gaat hij op zoek naar voedsel. De awari rent door het donkere bos naar het dorp. Hij heeft honger. In het dorp zal er vast wat te eten zijn. Daar ziet hij het kippenhok al. De kippen slapen. De kuikens slapen ook. De awari verheugt zich op een lekkere maaltijd.

En kijk eens! Daar liggen zomaar een ei en een stuk bacove. De awari let niet op het gaas om al dat lekkers.

Hij rent door de opening. Bam! Het luik van de kooi valt dicht. Het dier zit in de val. En zijn staart zit klem tussen het luik en de bodem bij de ingang. Hij piept van pijn. Hij probeert zijn staart los te rukken. Hij springt tegen het gaas van de kooi. De kippen worden wakker. Ze kakelen van schrik.

Ammer hoort het lawaai. Hij springt uit bed. Hij grijpt zijn geweer en rent naar het hok. Marlon wordt ook wakker. Hij gaat kijken wat er gebeurt. Ammer houdt de kooi omhoog. "Wat ga je met dat beest doen?", vraagt Marlon. Er komt een grijns op het gezicht van zijn broer. "Opeten", zegt hij.

Woordjes

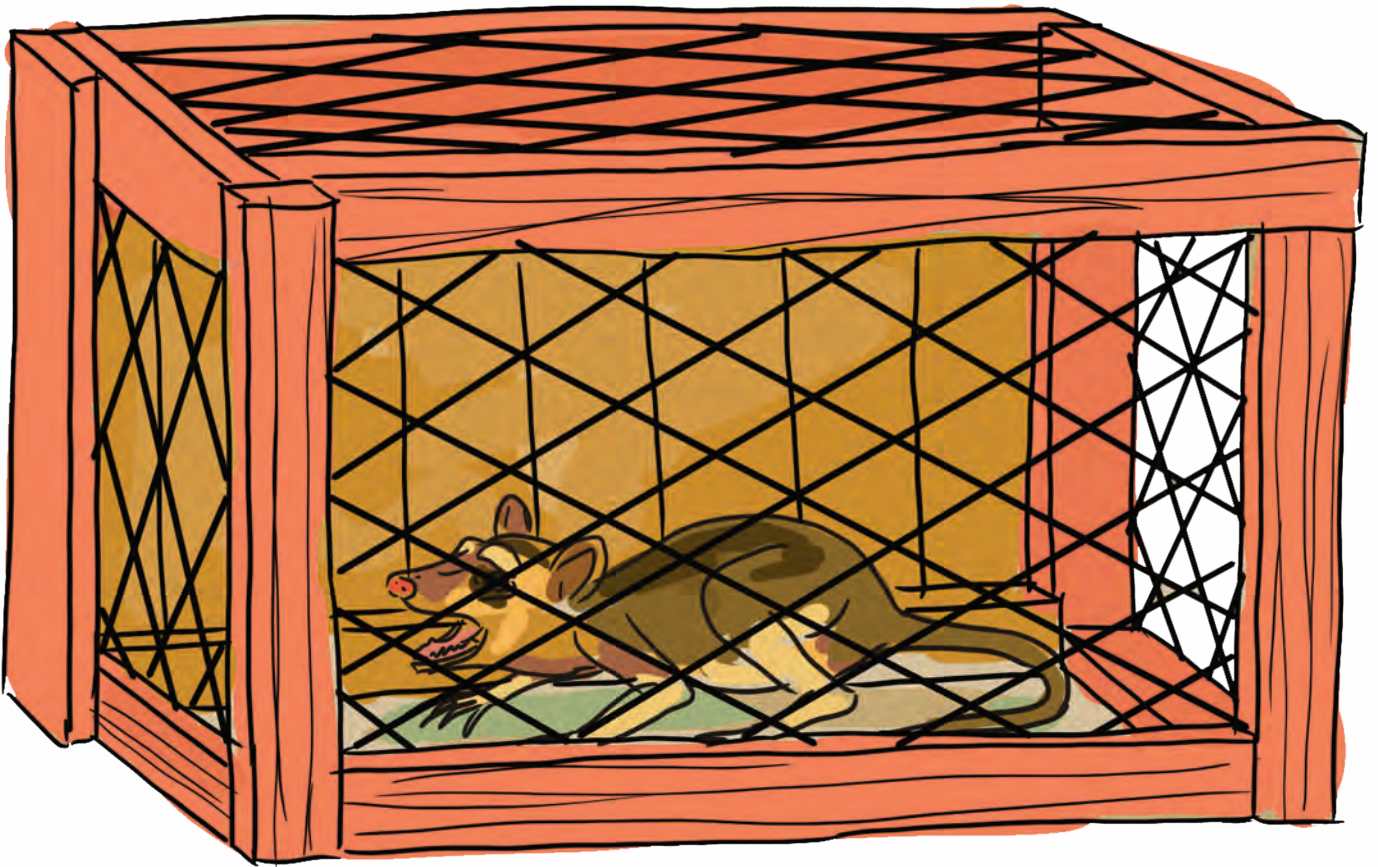
lok

lokaas

lokdier

lokroep

lokvogel

Kippen en kuikens.

Honden en puppies.

Varkens en biggen.

Koeien en kalveren.

Chantal gaat altijd vroeg slapen.

Ze gaat met de kippen op stok.

Een liedje

Op het erf van tante Mary,
is het één babari.
De kippen kakelen zo luid.
Ze zijn bang voor een awari.

Het beest heeft de haan gegrepen,
terwijl ze sliepen in het hok.
De haan is dood, de haan is dood!
De kippen trillen angstig op hun stok.

Tante vraagt een politieman om hulp.
De agent zegt: "Mevrouw, dit is geen mop.
Heeft de awari uw haan gegeten?
Dan eet u die awari toch weer op!"

Refrein
Echt, dit is geen mop.
Eet die awari gewoon weer op.
Echt, dit is geen mop.
Eet die awari gewoon weer op.

Woordjes

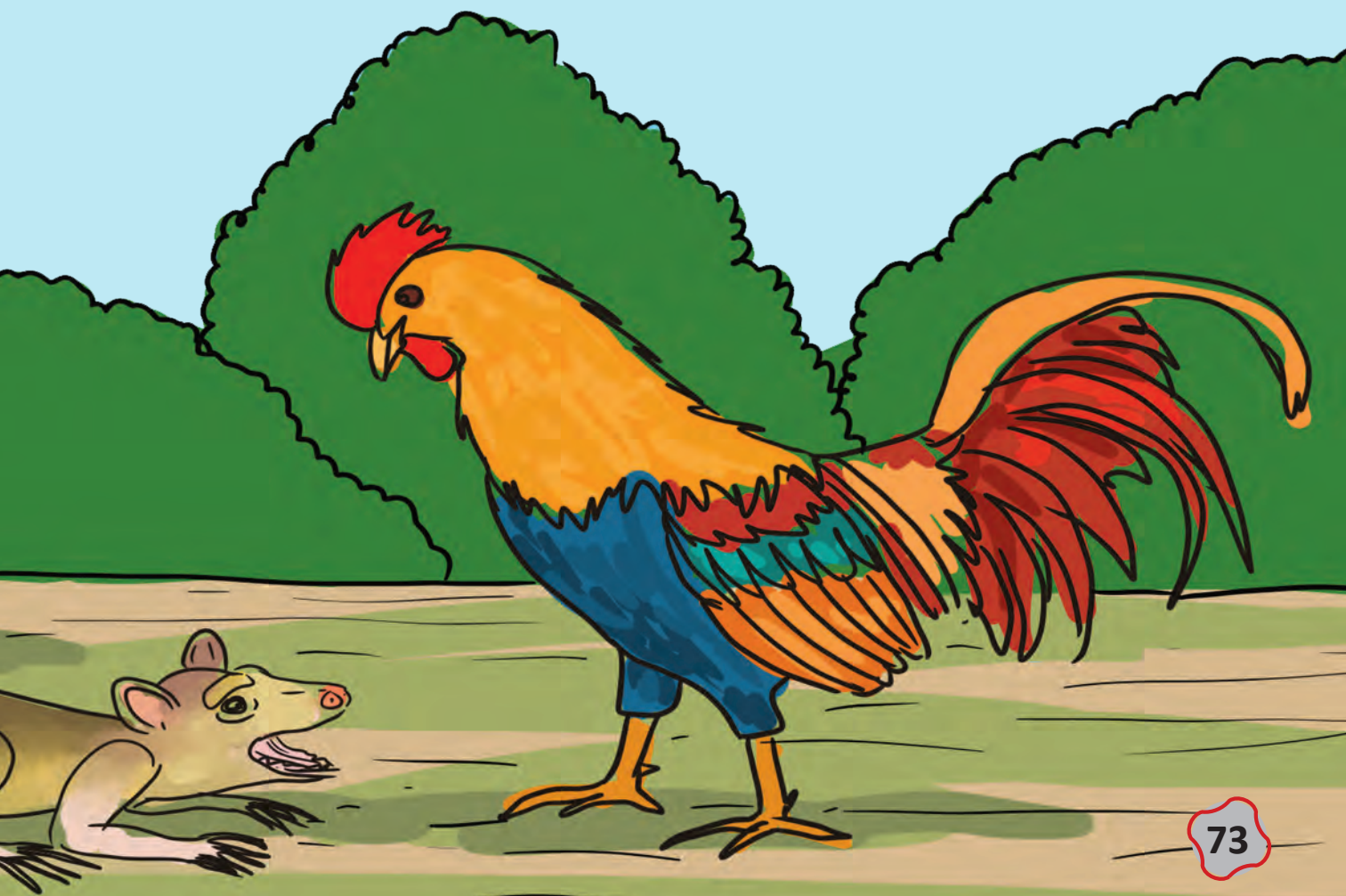
lok

lokaas

lokdier

lokroep

lokvogel

Het is een speciale dag op school: schoolsportdag. De leerlingen hoeven geen sommen te maken. De hele school doet vandaag aan sport en spel. Er zijn wedstrijden met leuke prijzen. Ze gaan naar een groot sportcomplex niet ver van de school. De kinderen staan netjes twee aan twee in een rij. Ze lopen naar het veld. De leerkrachten letten erop dat ze veilig over straat gaan. Wat gaan ze doen vandaag?

De kleuters gaan de was ophangen. Er is een lange lijn gespannen aan twee palen. De juf heeft vier stoelen op tien meter afstand van de lijn gezet. Op elke stoel ligt een mand met twee knijpers en een doek. Steeds zijn vier kinderen aan de beurt. Als de juf fluit, mogen ze rennen om een doek aan de lijn te hangen. Wie het eerst klaar is, die wint. Op het laatst gaan de winnaars tegen elkaar. Kim hangt thuis vaak de was aan de lijn. Ze kan het goed. Zij is het snelst.

De groep van leerjaar drie gaat zaklopen. Eerst de meisjes en dan de jongens. De groepen vuren elkaar aan. Ze joelen en schreeuwen. Ieder heeft zijn favoriet. Bij de jongens wint Tjan. Bij de meisjes gaat Irène een tijd aan kop. Ze is al dicht bij de finish, maar valt dan met haar zak. Loes haalt haar in. Zij gaat het eerst over de streep. Irène wil huilen, maar ze houdt zich flink. Ze bijt op haar lip. Ze huilt niet. De klas van Soe Wen heeft een hinkwedstrijd. De kinderen moeten op één been springen. Ze mogen niet met twee voeten op de grond komen. Tanja heeft een verband om haar knie. Toch doet ze mee. Ze wint zelfs de tweede prijs. Niemand dacht dat ze zou winnen. "Dat verband houdt juist mijn knie goed," zegt ze. De juf geeft haar een boek over sport. Ze krijgt een extra applaus.

Een raadsel

Knijpen is gemeen en niet goed.
Maar er is er één die knijpen moet.

Hij knijpt in rokken en sokken,
in doeken en dassen en jassen.
Ra ra! Hoe heet deze knijper?.

Om tien uur is het pauze. De zon schijnt en het is warm. Elk kind krijgt een fles koud water uit een ijsbox. Dat lest hun dorst. Meester Tjon heeft nog een cup met schaafijs voor ze. Hij heeft rode en groene stroop voor op het ijs. De stroop kleurt het ijs mooi. Paul wil graag een mix van rood en groen. Hij krijgt ook een brood met warme vis van de juf. Als dat op is, heeft hij weer energie voor het volgende spel.

Zijn klas gaat vissen. Niet echt natuurlijk. Op het sportveld is er geen vis te zien. Er zijn wel tien lage tafels met daarop een stok met een draad. Aan de draad zit een houten ring. De stok met de draad en ring is een hengel. De deelnemers moeten de ring om de hals van een fles zien te krijgen. De flessen staan iets verder dan de tafels. Wie het eerst de ring om een fles heeft, wint. De winnaar van elke groep krijgt een pak kleurtjes.

De leerlingen van de hogere klassen spelen slag-, voet- en basketbal. Ze zijn verdeeld in ploegen. Een scheidsrechter let erop dat de spelers zich aan de spelregels houden. Hij fluit als er iets fout gaat. Hij floot toen de bal Tirza's hand had geraakt. Dat mag niet bij voetbal. Je moet de bal met je voet schoppen. Je mag wel koppen met je hoofd. De scheidsrechter fluit ook aan het begin en het eind van het spel. En natuurlijk fluit hij als er een punt is gescoord.

Om half één krijgen de winnende ploegen een trofee. Dat is een beker op een standaard. Die komt in hun klas te staan. Er is een ceremonie. Het volkslied wordt gezongen. Het schoolhoofd geeft elke speler een hand. Dan is de sportdag voorbij. De kinderen gaan niet terug naar school. Vandaag worden ze bij het sportveld opgehaald.

woordjes

c (zeg s of k)

cup	ceremonie	competitie	crèche
score	felicitatie	district	speciaal

x (zeg ks)

mix	taxi	extra	Xaviera
ijsbox	maxi	wax	Asterix

sport

sportwedstrijd	sportcompetitie
sportterrein	sportvereniging

Vandaag komen vaders en moeders naar school om te horen hoe hun kind het doet op school. De lessen stoppen om tien uur.

Het contact tussen school en ouders is erg belangrijk. Ouders moeten hun kind thuis vaak helpen met werkjes voor de school. De moeder van Shyan is er ook. Ze praat met de juf. Shyan wacht op een bank onder de amandelboom van de school. Het is daar erg schaduwrijk. Juf zegt: "Shyan doet flink zijn best." Ze laat een schrift zien. Shyan heeft een acht voor zijn sommen. Moeder is trots op haar zoon.

De juf zegt: "Soms is hij een beetje druk.

Hij babbelt graag." Moeder knikt. De juf heeft gelijk. Ze weet dat haar kind veel praat. De juf lacht. "Hij is wel vrolijk hoor. Af en toe brengt hij de boel aan de gang met zijn grapjes."

De moeder van Siem is ziek. In haar plaats komt zijn tante. Juf vertelt dat Siem een uitstekende leerling is. Hij scoort bij elk vak hoog op het rapport. Hij let goed op tijdens de les. "Ik ben heel tevreden over Siem", zegt ze. Zijn laagste cijfer is een acht. Tante zegt dat Siem vaak helpt in de winkel van de familie. Zijn vader komt uit China. Hij praat Chinees. Hij begrijpt niet altijd wat de klanten willen. Zijn moeder is een Surinaamse Chinese vrouw. Zij verstaat de klanten wel. Zijn tante is blij dat haar neef zo goed zijn best doet. Ze gaat hem belonen met een uitje naar de bioscoop.

Dan is de vader van Frank aan de beurt. Hij is bang voor wat de juf gaat zeggen. De cijfers van Frank zijn niet mooi. Hij is erg speels. Hij draait de hele dag op zijn stoel. Juf zegt: "U moet zorgen voor rust en regelmaat. Frank moet elke middag op een rustige plek zijn schoolwerk doen."

Vader knikt. Hij wil graag dat zijn kind hoger scoort op zijn rapport.

Woordjes

ij (zeg ij)

gelijk	belangrijk	koninkrijk
leerrijk	vergelijken	schaduwrijk

ij (zeg de stomme e zoals in de)

lelijk	eerlijk	makkelijk
vrolijk	moeilijk	hartelijk

Alfred zit in de klas van juf Trix. Hij houdt van tekenen en van kleuren. De juf zegt dat hij talent heeft. Zijn ouders zeggen het ook. Zijn hele familie zegt het. Ze noemen hem Alfred, de tekenaar. Het liefst tekent Alfred de hele dag.

Maar dat kan natuurlijk niet op school. Hij moet ook rekenen, lezen, schrijven, zingen en sporten. Alfred doet dat ook wel. Pas als hij vrij is, pakt hij zijn tekenspullen. Hij heeft veel fantasie. Hij tekent dingen die je nog nooit hebt gezien. Luister maar:

Een man met een staart.

Een vis op een paard.

Een hond met een hand.

Een koe in een mand.

Een wolk op de grond.

Een bal met een mond.

Een draak die zweeft in de lucht,
zijn vleugels gespreid in de vlucht.

Alfred tekent op een vel papier of op een oude krant.

Hij tekent op zijn arm of been en op zijn voet of hand.

Hij tekent op de muur, het raam en op de straat.

Hij tekent op zijn kussen, voordat hij slapen gaat.

Voor zijn verjaardag krijgt Alfred alleen maar tekenspullen. Toen hij acht werd, kreeg hij kwasten en busjes met olieverf van oom Remi. Hij kreeg ook wat terpentijn om de kwasten schoon te maken. Daar was hij erg blij mee. Over een week wordt zijn vader jarig. Hij weet al welk cadeau hij gaat geven.

spullen

tekenspullen

rekenspullen

leuning

rugleuning

trapleuning

chauffeur

buschauffeur

vrachtwagenchauffeur

isch (zeg ies)

fantastisch

In de schuur staat een oude stoel. Die gaat hij opknappen voor pa. Hij verft de stoel blauw en geel en rood en paars. Op de rugleuning komt een bus. Pa is buschauffeur. Zijn bus rijdt elke dag naar Matta en terug. Op de bus schrijft Alfred de naam van pa. Ma komt kijken. Ze zegt dat de stoel er fantastisch uitziet. Pa zal er heel blij mee zijn.

In de paasvakantie gaan Koesja en Sergio logeren bij familie in Albina.

Pa brengt ze met de auto. De rit is lang, maar het is wel leuk.

Eerst gaan ze over de Surinamerivier. Ze gaan over een hoge brug.

Dan rijden ze over een weg die de oostgrens van ons land verbindt met de westgrens. Langs de weg heb je een paar dorpen. Bij een dorp zie je huizen langs de weg. Waar je geen huis ziet, is er vaak bos.

“Ons land is het groenste land van de wereld”, zegt pa. Ze gaan voorbij de afslag naar Moengo. “Dag Moengo!”

Koesja zwaait naar haar oude woonplaats.

Tante Gerda is arts. Ze werkt in een hospitaal. Oom Don heeft een technisch beroep. Hij zorgt ervoor dat mensen elektrisch licht krijgen in hun huis. Ze hebben een zoon en een dochter. Zij zijn de neef en nicht van Koesja en Sergio. De zoon heet Luc. De dochter heet Therèse.

Hun huis is dicht bij de rivier. Het is ook niet ver van een strand waar je kan zwemmen. Aan de overkant van de rivier is een ander land.

Oom Don noemt het de Franse kant. Ze gaan met zijn allen naar de overkant met de boot. Dan wandelen ze aan de Franse kant.

Ze eten stokbrood met Franse kaas. Oom koopt een fles wijn. Hij schenkt de wijn in een hoog glas. Hij proeft. “Smaakt echt Frans”, zegt hij. Koesja drinkt een glas sap. Dat smaakt precies als thuis.

Een paar dagen later moet tante voor haar werk naar Stoelmanseiland.

Daar is ook een medisch centrum. Ze gaat met de boot: een korjaal met een motor. De kinderen gaan mee. De tocht met de boot is fantastisch.

Het tropisch woud aan de kant is heel hoog. Het mooist zijn de stroomversnellingen. De bootsman gaat in volle vaart met de boot door het bruisende water. De passagiers worden nat. Dat is niet zo erg.

De zon schijnt. Ze zijn zo weer droog.

woordjes

isch (zeg ies)

technisch

tropisch

fantastisch

medisch

magisch

elektrisch

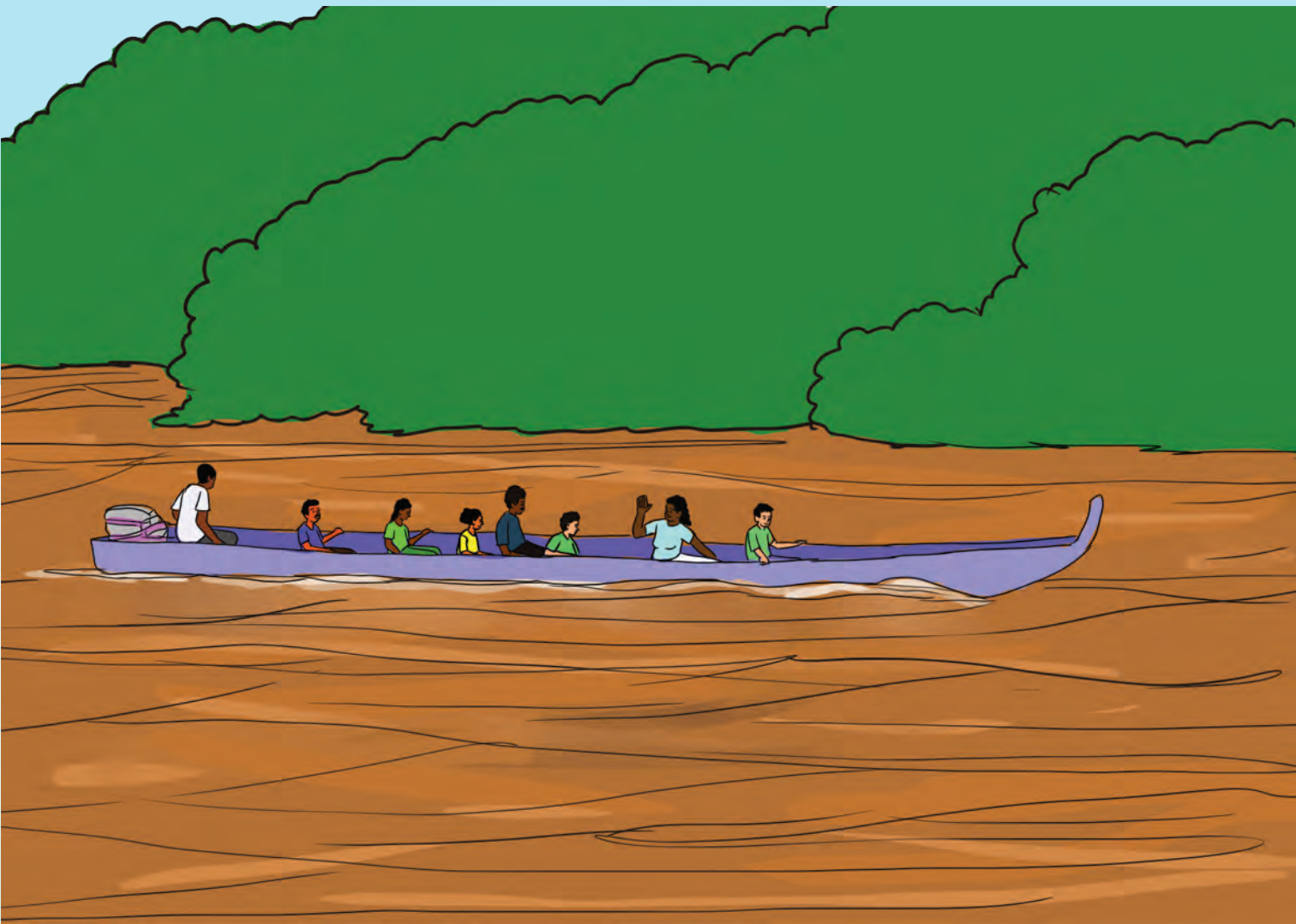
rivier

Surinamerivier

Nickerierivier

Saramaccarivier

Marowijnerivier

“Pa, zijn we er nog niet?”, vraagt Xavier. Het is vakantie. Hij gaat met zijn pa, ma en zus een paar dagen bij familie logeren.

Ze gaan naar een oom in Bersaba. “Nee, we zijn net voorbij Lelydorp”, zegt pa. “Hier zijn we nog in het district Wanica. We gaan naar Para. Straks zal je het bord wel zien.” Na drie kwartier slaat hij rechtsaf. Luid toeterend rijdt hij de straat waar zijn broer woont in.

Oom Rasta, tante Jo, neefjes en nichtjes staan bij de poort.

“Welkom, welkom! We zijn zo blij dat jullie er zijn. We gaan het gezellig met elkaar maken”, roept oom. Met z’n allen halen ze de bagage uit de auto. De grote mensen gaan op het balkon zitten. Oom Rasta snijdt een meloen open. Ieder krijgt een stuk. De vrucht is mooi rood en smaakt heerlijk. De kinderen lopen naar het afdak op het erf. Lucy wil gaan zwemmen. Pa heeft gezegd dat ze dat morgen nog de hele dag kan doen. Er loopt een brug over de kreek naar het bos. “Laten we awara’s gaan zoeken”, stelt neef Quincy voor. Ze gaan over de brug. Er is een smal pad. Het ruikt naar bos.

Een geur van nat hout vermengd met de geur van bladeren. Bij elke stap hoor je dorre takken kraken.

“Zijn er slangen in het bos?”, vraagt Xavier.

“Ja, heel veel”, zegt Michel. “Maar ik heb een stok. “Als ik een slang zie, dan sla ik hem dood”, zegt hij stoer.

“Kijk awara’s”, roept nicht Chantal. Ze gaan van het pad af om de vruchtjes op te rapen. “Au, au, iets bijt me.” Met een pijnlijk gezicht grijpt Xavier naar zijn voet. Michel snelt hem te hulp. “Was dat een slang?”, vraagt Quincy.

“Nee man. Kijk, het is een grote, zwarte mier.” Ze lachen om de aanstellerij van Xavier. Met een zak vol vruchten gaan ze weer naar huis.

x (zeg **ks**)

Xavier expres

q (zeg **kw**)

Quincy aquarium

c (zeg **s** of **k**)

district Quincy

ch (zeg **sj**)

Michel Chantal

Luciën zit in groep vier. Hij is lang. Daarom heeft juffrouw Mahinderpersad hem op de laatste bank gezet. Naast hem zit nog een lange jongen. Dat is zijn vriend Xiao Li. Ze maken vaak grapjes. Dan lacht de hele klas. Juffrouw lacht ook mee. Maar dan zegt ze: “Nu aan het werk.”

Op een dag komt juf niet of school. Meneer Ceder komt in de klas. “Jullie juffrouw is ziek”, zegt hij. “Ik val voor haar in.” Meneer Ceder vraagt Conny om de schriften voor de schrijfles uit te delen. “Hoe schrijf je jouw naam?” vraagt ze aan Luciën. Er staat Loesjen op zijn schrift. Bianca giechelt. “Hij heet Loesje”, zegt ze. Xiao Li lacht hardop. Luciën kijkt op zijn schrift. Daar staat Kou Lie. “Is jouw naam wel goed?” vraagt hij. De meester komt kijken. Bianca zegt: “Hij is dom hoor. Hij kan niet eens zijn naam schrijven.”

“Zo”, zegt meneer, “kan jij je naam wel correct schrijven? Kom hier Bianca. Zet je naam op het bord.” De klas kijkt hoe Bianca een krijtje neemt en Bainca op het bord schrijft. “Fout, fout!”, wordt er geroepen. Bianca veegt met haar hand over het bord. “Niet doen”, zegt meneer. “Daar is de bordwisser voor.” Bianca is in de war. Ze weet niet wat ze op moet schrijven. Meneer zegt: “Ik zie het al. Bianca kan haar naam nog niet goed schrijven. Ik ben benieuwd wie van de klas het wel kan.”

Ze mogen één voor één naar het bord gaan en hun naam schrijven. Myrna schrijft haar naam met een i. Daarnaast schrijft een jongen Frenk. Een ander schrijft Armant en nog iemand schrijft Kwinsie. Kim heeft haar naam wel goed geschreven. Maar er staat ook Sjanti en Peetra en Konnie. Meneer roept: “Stop! Jullie namen zijn echt moeilijk.” Hij verbetert de namen. Elke leerling krijgt een blaadje. Ze mogen hun naam overnemen van het bord. “Bewaar het blaadje goed”, zegt meneer.

woordjes

Luciën	Bianca	Armand	Shanti
Xiao Li	Myrna	Quincy	Petra
Conny	Frank	Kim	Chai Joen
Monique	Leghram	Karmina	Satcha
Soekimin	Naushad	Clement	Saïdja

Het is nacht. Marlon en zijn broer slapen. De kippen slapen ook.

Moe van het pikken en kakelen zitten ze met hun kopjes onder de vleugels in hun hok. Op het erf staat een grote knippaboom van meer dan honderd jaar oud. Op zijn takken wonen wel duizend vogels. Ook zij slapen.

De hond ligt voor het huis en slaapt ook.

Het is een heldere nacht met glinsterende sterren. De maan schijnt.

Hij slaapt niet. Vanuit de hemel kijkt hij naar het dorp, de bomen en de slapende dieren. Zijn mond lacht. Dan schuift er een wolk voor zijn gezicht.

De maan ziet niets meer, maar hij hoort wel wat. Oehoe..., oehoe....

De maan weet wie het is. Zijn vriend Uil wil zeker een praatje maken.

Hij blijft 's nachts ook altijd wakker. Overdag slaapt hij. De uil zit hoog in de knippaboom op een uitstekende tak.

“Hallo vriend Uil, hoe gaat het?”, roept de maan. “Oehoe, het wil niet gaan, want ik heb zo’n honger”, roept de uil klagend. “Kijk zoveel knippa’s aan de boom. Op het erf naast is er nog een boom vol rijpe awara’s”, zegt de maan.

“Knippa? Awara?” De uil klinkt verontwaardigd. “Ben ik soms een aap?

Ik eet alleen fijn vlees, vriend Maan. Oehoe, oehoe.....” De maan zucht.

“Je bent te oud om te jagen, mijn vriend. En weet je niet dat een awara veel vet heeft en een knippa vol vitamientjes zit.”

“Stil, ssst...”, zegt de uil. “Je stoort.” Pijlsnel duikt hij naar beneden.

Als hij terugvliegt, gaat het veel langzamer. “Wat!”, roept de maan.

“Het is je toch gelukt. Je hebt een muis gevangen.” De uil let niet meer op hem. Hij heeft zijn snavel vol fijn vlees. Tevreden peuzelt hij zijn buit op.

De maan kijkt toe. “Fijn vlees”, mompelt hij. Dan schuift er weer een wolk voor zijn gezicht.

boom

knippaboom	awaraboom	broodvruchtboom
manjaboom	amandelboom	sterappelboom
zuurzakboom	pommerakboom	sinaasappelboom

Een hoofdletter bij namen van mensen, dieren of dingen.

Vriend Uil en vriend Maan.

Oom Henk en tante Gerda.

Meneer Ceder en mevrouw Mahinderpersad.

“Carlo”, zegt juf Trix, “let nou toch op. Als je later groot bent, moet je kunnen rekenen.” Carlo wil niet horen. Hij babbelt met het meisje dat naast hem zit. Hij leidt haar af. Juf zet hem bij haar bureau. Maar hij let nog steeds niet op. Hij tekent poppetjes of kijkt naar buiten.

Carlo krijgt een drie op zijn rapport voor rekenen. Pa en ma zijn erg boos. Carlo zegt: “Ach, die sommen zijn toch niet belangrijk. Waarom doet de juf geen leuke dingen met ons?” Ma zegt net als de juf: “Als je groot bent, moet je kunnen rekenen.” Carlo denkt dat het niet hoeft.

Na school praat Carlo met de chauffeur van de schoolbus.

“Ik word later chauffeur”, zegt hij. Wat zal het fijn zijn het stuur vast te houden. Het is zo leuk op de weg. “Dan moet je op school goed je best doen”, zegt de man. Carlo kijkt hem verbaasd aan. “Sturen leer je toch niet op school?” De man lacht. “Nee, maar wel rekenen. Dat moet je echt wel kunnen.” Carlo gelooft er niets van. “Moet u sommen maken”, vraagt hij.

De chauffeur zegt: “Een liter benzine kost tien dollar. Ik koop per week tien liter. Hoeveel betaal ik per week?” Carlo weet het niet.

De man schudt zijn hoofd. “Jij kan geen chauffeur worden”, zegt hij.

Een oom van Carlo is boer. Carlo vraagt hem: “Oom, moet een boer kunnen rekenen?” Oom roept: “Wat denk je? Denk je dat ik alleen maar koeien melk.” Hij legt uit dat hij elke dag melk verkoopt.

Aan het eind van de maand telt hij zijn geld. Hij moet voer en medicijnen kopen voor de koeien.

Oom zegt: “Wie niet kan rekenen, is dom.” Eindelijk begrijpt Carlo wat juf en ma bedoelen. Hij neemt een verstandig besluit. Voortaan let hij goed op bij de rekenles.

woordjes

boer

prijs

boerderij

melkprijs

koeienboerderij

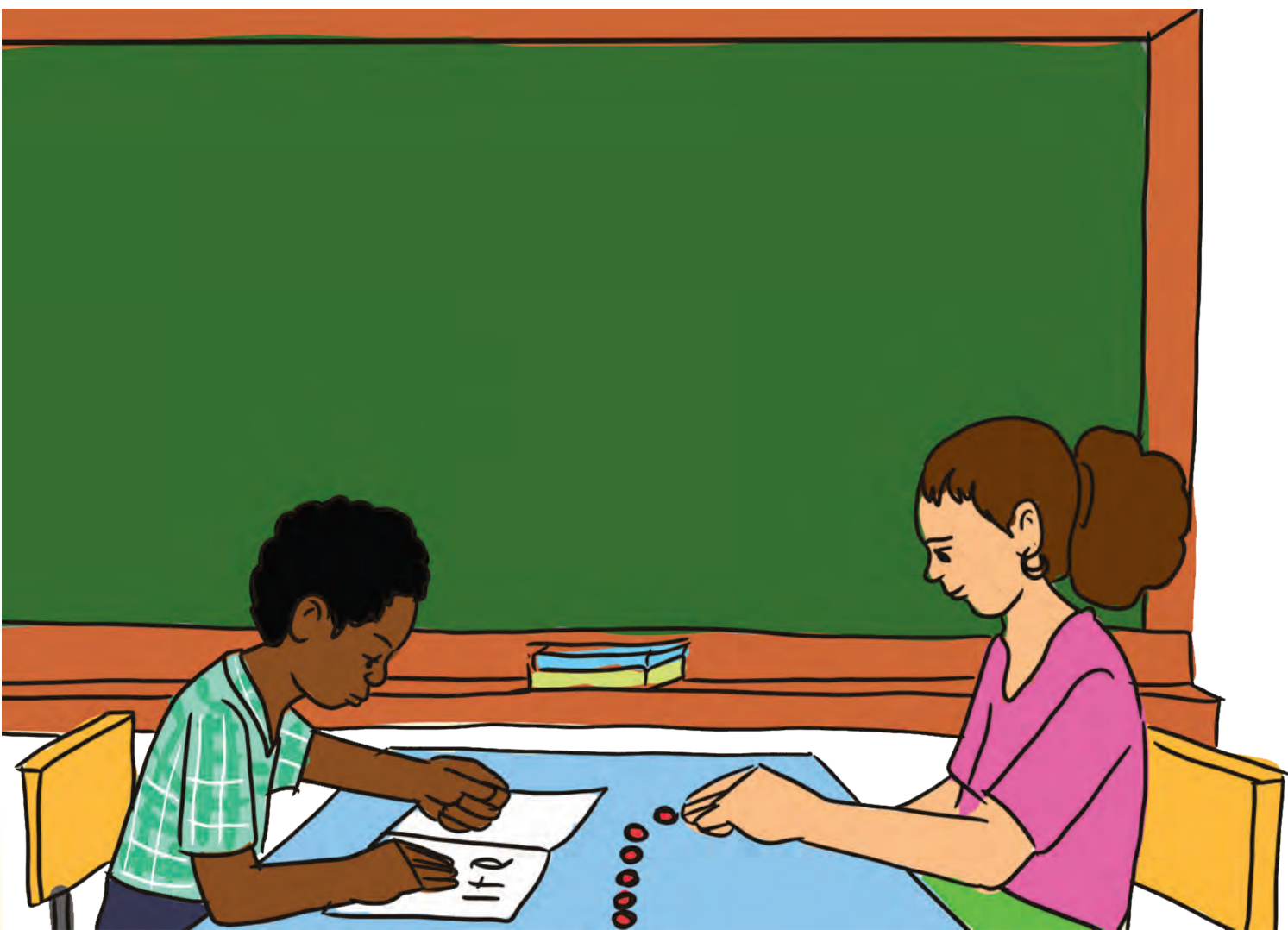
winkelprijs

kippenboerderij

benzineprijs

legkippenboerderij

benzinepompprijs

Jupta is een inheems meisje. Zij woont in een dorp langs de Lawarivier. Het dorp heet Kawemhakan. In het dorp praten de mensen hun eigen taal. Het is de taal van de Wayana's. Het is een mooie taal. Jupta praat graag haar eigen taal. Ze kan er lieve woordjes mee zeggen. Ze kan er ook mee schelden. In het dorp is er een school. Daar leert Jupta de taal van de school. Dat is het Nederlands. Ze vindt dat ook een mooie taal. Ze luistert goed naar de juf. Ze wil later de taal van de school ook zo goed als haar spreken.

Juf Soesma gaat drie keer per jaar naar Paramaribo. In de vakanties gaat ze. Ze heeft moeder gevraagd of Jupta mee mag. Dan kan ze de stad zien. Juf heeft een nichtje. Zij is acht jaar, net als Jupta. De meisjes kunnen met elkaar spelen. Zo kan Jupta de taal van de school ook goed leren.

Ze gaan met het vliegtuig. Er is een landingsbaan bij het dorp. Het vliegtuig komt één keer per week. Het vliegtuig komt om elf uur 's morgens.

Juf en Jupta staan om tien uur al klaar met hun bagage. Ze wachten op een bank voor het kantoor van het vliegveld. Jupta's moeder is er ook bij. Ze geeft een tas met lekkers mee voor Jupta's broer. Die gaat in de stad op school. Hij woont bij een oom. Hij wil later arts worden. Daarom gaat hij in de stad op school.

Als het vliegtuig is geland, stappen de passagiers uit. Ze lopen over een trappetje. De piloot stapt uit door een deur in de cockpit. Hij maakt een praatje met de meneer van het kantoor. De bagage wordt ingeladen.

Om elf uur is het tijd om te gaan. De piloot klimt weer door zijn deur naar binnen. Hij kijkt of alles in orde is. Iedereen zit op zijn plaats.

De stoelriemen zijn vast. De piloot start de motoren.

woordjes

y (zeg j)

Wayana
yoghurt

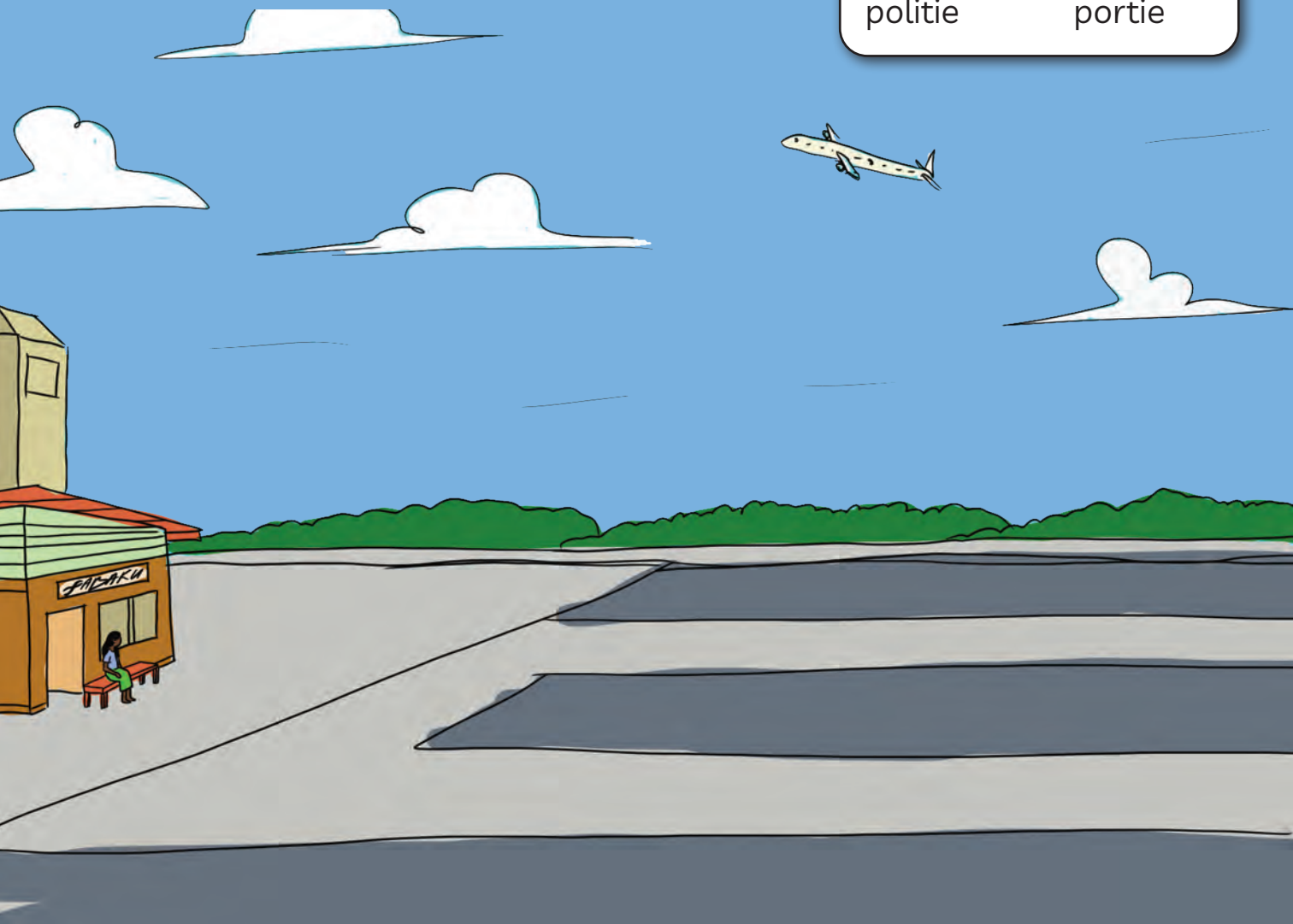
y (zeg ie)

Yvonne
baby

tie (zeg tsie)

vakantie
politie

reparatie
portie

Jupta kijkt door het raampje. Ze ziet haar moeder staan bij het kantoor. Ze zwaait naar haar. Moeder zwaait terug. Ze roept iets. Jupta hoort niet wat ze roept. Ze vindt het plotseling een beetje eng. Zo zonder moeder op stap. Dan beweegt het vliegtuig. Het rijdt over het gras van de baan.

Jupta ziet moeder niet meer. Het toestel raakt los van de grond. Jupta pakt de hand van juf vast. Die knikt haar bemoedigend toe. “We zijn in de lucht”, zegt ze.

De hutten van Kawemhakan worden steeds kleiner. Ze lijken wel speelgoed van bovenaf gezien. Dan verdwijnen ze uit het zicht. De rivier is als een lang, bruin lint tussen de bomen. Jupta wist nooit dat het bos zo groot was. Zo ver als ze kan zien, lijkt alles groen. De toppen van de bomen vormen samen een kleed van groene bollen.

Als ze goed kijkt, ziet ze ook gele en paarse bollen. Dat zijn bomen die in bloei staan. Hun bloemen zijn geel of paars.

De lucht is blauw. Maar er zijn ook wolken. Eén wolk lijkt op een koe, een andere op een vogel. Dan is er een dik wolkenpak. Jupta ziet niets meer door haar raam. Alleen een grijze massa. “We gaan door de wolken”, zegt juf. De passagiers stoppen met praten. Het is stil in aan boord. Juf pakt de hand van Jupta. Ze geeft haar een geruststellend kneepje. “We zijn er zo door heen.” Juf kijkt op haar horloge. Het is één uur. “We zijn al dicht bij de stad.” Ze wijst naar de huizen. Het worden er steeds meer. Jupta heeft wel foto’s van de stad gezien, maar dit ziet er toch anders uit. Dan zijn ze boven vliegveld Zorg en Hoop. Jupta ziet een lange, zwarte baan. De grond komt steeds dichterbij. Het wiel van het vliegtuig raakt de grond. Het rolt verder en stopt dan. De passagiers klappen voor de piloot. Ze zijn veilig geland.

woordjes

g (zeg zij)

passagier horloge energie tatoeage

moed

moedig

bemoedigend

rust

gerust

geruststellend

Het nichtje van juf Soesma heet Ayana. Maar iedereen noemt haar Ana. Ze is heel blij dat Jupta er is. Dan heeft ze een vriendinnetje om mee te spelen. Jupta mag bij haar in de kamer slapen. Ze mag ook met haar pop spelen. “Heb jij ook een pop?” vraagt ze aan Jupta. Jupta heeft geen pop. Thuis heeft ze wel een visnet. Daarmee vangt ze visjes in de rivier. Ana kijkt haar met grote ogen aan. “Bijten die vissen je niet?” Jupta lacht. “Nee, hoor. Ze zijn klein. De grote vissen komen niet zo dicht aan de kant als er mensen in het water zijn.” Ana zegt dat ze ook een keer bij Jupta thuis wil gaan. Dan mag ze met het net van Jupta vissen.

Juf Soesma gaat uit met de meisjes. Ze gaan naar de Palmentuin. Juf belt een taxi. Die brengt ze naar het centrum van de stad. Het is heel druk op straat. Ze staan een poos in een file. “Weet je dat hier heel vroeger alleen Inheemsen woonden?” vraagt juf aan Jupta. Ze gelooft het niet. “Echt? Waar zijn ze nu dan?” Ana vindt het ook raar. Juf lacht. “Toch is het waar. Maar het is meer dan drie eeuwen terug. Toen was heel ons land bos.” De taxi stopt. Ze zijn er. Ze zien een park vol hoge palmen. In het park is het rustig. Je kan er wandelen. Er zijn bankjes om uit te rusten. Er is ook een speeltuin. Jupta en Ana gaan eerst op de schommels. Daarna spelen ze op de wip.

Als ze moe zijn, gaan ze naar de Wakapasi. Dat is een breed pad naast de tuin langs het water van een kreek. Je kan er eten en drinken en leuke spullen kopen. Juf koopt water en broodjes. Ze mogen ook iets uitzoeken bij één van de kraampjes. Jupta kiest een pet. Ana neemt een zonnebril. Ze geven juf een kus om haar te bedanken.

woordjes

x (zeg **ks**)

taxi examen exotisch luxe

boom	tuin	palm
visnet	tuinhek	palmboom
vlindernet	tuinlichten	palmentuin
garnalennet	tuingereedschap	maripapalm

Geelkop is een schildpad met gele strepen op haar kop.

Ze loopt heel langzaam. Eerst poot linksvoor, daarna poot rechtsachter, dan volgt poot rechtsvoor, dan poot linksachter. Zo gaat dat bij schildpadden. Ze kunnen niet rennen. Heb jij ooit een schildpad zien rennen?

Geelkop woont in het bos, vlak bij een zwamp. Maar soms komt ze in de buurt van een weg. Dat is gevaarlijk.

Op de weg rijdt een bus. August zit op de achterbank. Hij is op weg naar school. August doet altijd langzaam. Agnetha, zijn zus, ergert zich elke dag aan hem. "Je bent zo traag als een schildpad." August heeft zijn brood en thermosfles met thee bij zich. Thuis was hij weer traag bij het ontbijt. Hij was niet klaar toen de bus kwam. Daarom eet hij in de bus.

Krieeeeek.... De chauffeur trapt plotseling de rem diep in. De bus komt met gierende banden tot stilstand. Het laatste stuk brood van August valt op de vloer van de bus. Waarom stopt de bus? De chauffeur rekt zijn nek uit en kijkt omlaag. "Er is een schildpad op de weg. Kijk hem, hij heeft zijn kop en poten ingetrokken. Ik had hem bijna doodgereden." Hij stapt uit en raapt de schildpad op. Hij zet hem in het gras langs de weg. De chauffeur wijst in de richting van het bos. "Die kant moet je opgaan", zegt hij.

In de bus raapt August zijn stuk brood op. Hij gooit het naar buiten in het gras. "Dat is voor de schildpad", zegt hij.

Geelkop is geschrokken van de grote handen die haar hebben opgepakt. Ze houdt zich stil. Er gebeurt niets. Na een tijdje durft ze weer te kijken. Hé, wat ligt daar? Het lijkt wel op iets eetbaars. Ze doet haar bek open. Hap, slik, slik, dat smaakt uitstekend. Nog een keertje: hap, slik, slik. Dan is het broodje van August op.

th (zeg t)

Agnetha thuis thermosfles thee
theepot theezakje thermometer Theo

rechts

links

rechtsvoor

linksvoor

rechtsachter

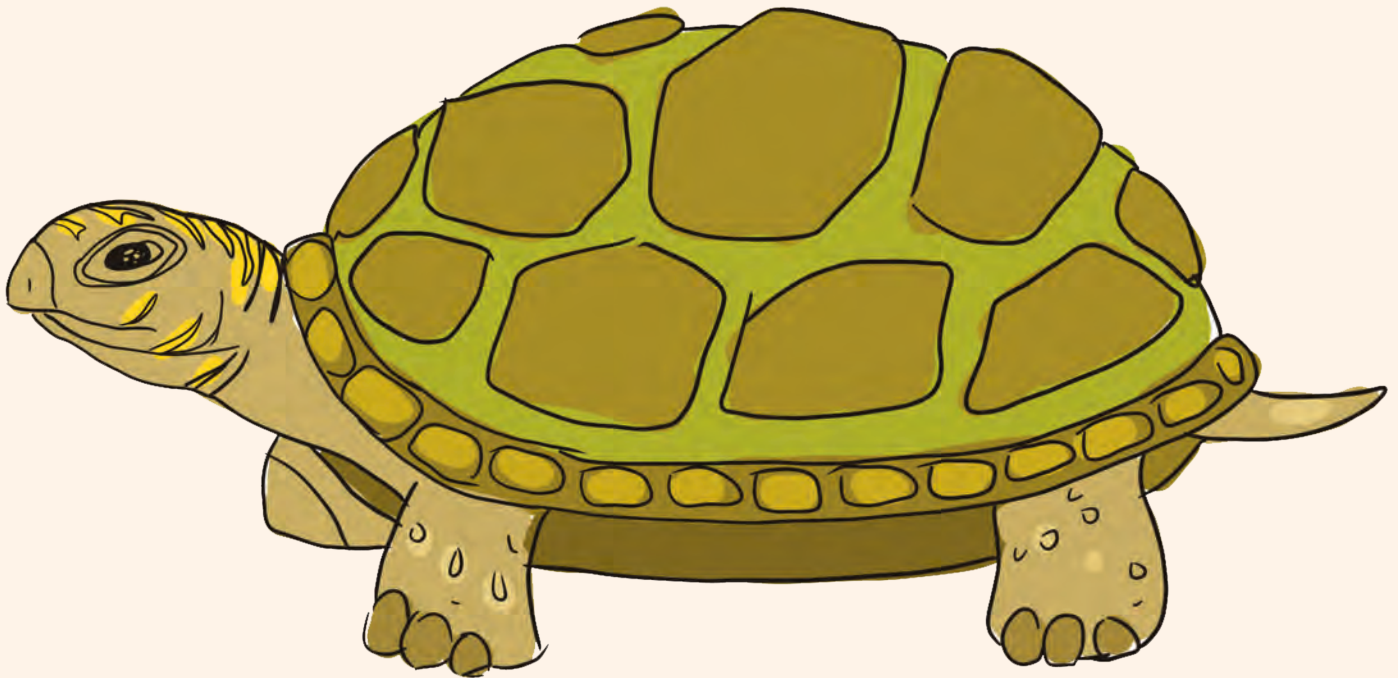
linksachter

rechtsom

linksom

rechtsbuiten

linksbuiten

Danish woont in Coronie. Hij woont niet ver van de zee. Er is ook een dijk. De dijk is hoog. Hij beschermt het land tegen de zee. Het water kan soms erg hoog komen. Maar de zee zorgt ook voor voedsel. Elke dag vangt men vis. In het district plant men ook rijst. De honing van Coronie is ook heerlijk. Je kan die langs de weg kopen.

De vader van Danish is sportleraar. Hij geeft gymles op school. Hij sport met de leerlingen op het veld of in de gymzaal. Ze doen voetbal, slagbal, korfbal en atletiek. Vader sport zelf ook heel veel na school. Het is zijn hobby. Hij is lang en slank met stevige benen. Hij is een goede atleet. Hij houdt het meest van hardlopen. Hij doet vaak mee met wedstrijden. Soms wint hij de eerste prijs.

Hij heeft een sportclub opgericht. Danish is ook lid van de club. Hij houdt ook van sport. Hij wil net zo'n atletisch figuur krijgen als zijn vader. Drie keer in de week gaat hij naar de club. Eerst springt hij touwtje om zijn conditie op te voeren. Maar het grootste deel van de tijd rent hij op de baan.

Hij rent rondjes. En hij doet altijd ook sprints. Dat is rennen zo hard als je kan over een kort stuk van de baan. Vader meet hoe snel hij is. Danish merkt dat hij steeds sneller rent. "Dat is logisch", zegt vader. "Hoe meer je oefent, hoe sneller je gaat."

Op een dag vertelt vader dat er een beroemde sportvrouw uit hun district komt. "Ze heet Letitia Vriesde", zegt hij. "Er is een straat naar haar genoemd." Vader denkt dat zijn zoon ook veel kan bereiken als hij zich blijft inzetten. Hij zegt: "Misschien wordt er ook eens een straat naar jou genoemd." Danish lacht. Dat zou fantastisch zijn. Hij springt op. Vol energie rent hij nog een paar rondjes.

woordjes

g (zeg zj)

y (zeg ie)

y (zeg i)

Roy

hobby

gymzaal

sh (zeg sj)

isch (zeg ies)

Danish

atletisch

finish

logisch

show

fantastisch

Patty is met haar ouders, broers en zus op weg naar Nickerie. Een broer van haar vader gaat trouwen. Morgen is de bruiloft. Het wordt een groot feest. De rit naar Nickerie duurt een paar uur. Onderweg valt Patty in slaap. Als haar zus Fariël haar knijpt, wordt ze wakker. De auto staat stil bij een kraam langs de weg. Er is een man die kokoswater verkoopt. Hij pakt een noot voor Patty uit een koelbox. Hij kapt de noot open en geeft haar een rietje. Ze heeft dorst. In één keer zuigt ze de noot leeg.

Er is een feesttent gebouwd op het erf van de bruid. Het is een vrolijke boel daar. Er is een vrouw die danst. Wacht even... "Hé, het is geen vrouw maar een man!", roept broer Boy. De man heeft een wijde rok aan met felle kleuren. Hij danst en klapt en zingt. De rok zwiert rond zijn benen. Het lied gaat over een prins en een prinses. Ze gaan trouwen. De gasten klappen mee op de maat van de muziek.

Het bruidspaar zit op een bankje in een kleinere tent. Deze huwelijktent is prachtig versierd. Het bruidspaar ziet er ook schitterend uit. De bruid heeft een rode sari aan. De bruidegom heeft een geel pak aan. Op zijn hoofd heeft hij een hoge kroon met slingers. Bijna herkent Patty haar oom niet. Hij ziet haar wel. Hij geeft haar een knipoog. Daarna luistert hij weer naar de pandit. Die zegent het huwelijk in.

Het feest duurt tot heel laat. Om elf uur zegt mama: "Kom we gaan naar opa's huis." Hun opa woont een straat verder. Twee andere nichtjes uit de stad komen ook mee. Ze slapen vannacht op de grond op een papaya. Patty is moe. Ze valt direct in slaap. Ze droomt van haar oom en nieuwe tante. Morgen komen zij ook naar het huis van opa.

woordjes met **ë**

Fari**ë**l

fee**ë**n

zee**ë**n

twee**ë**n

huwelijk

dans

huwelijksfeest

danser

huwelijkscadeau

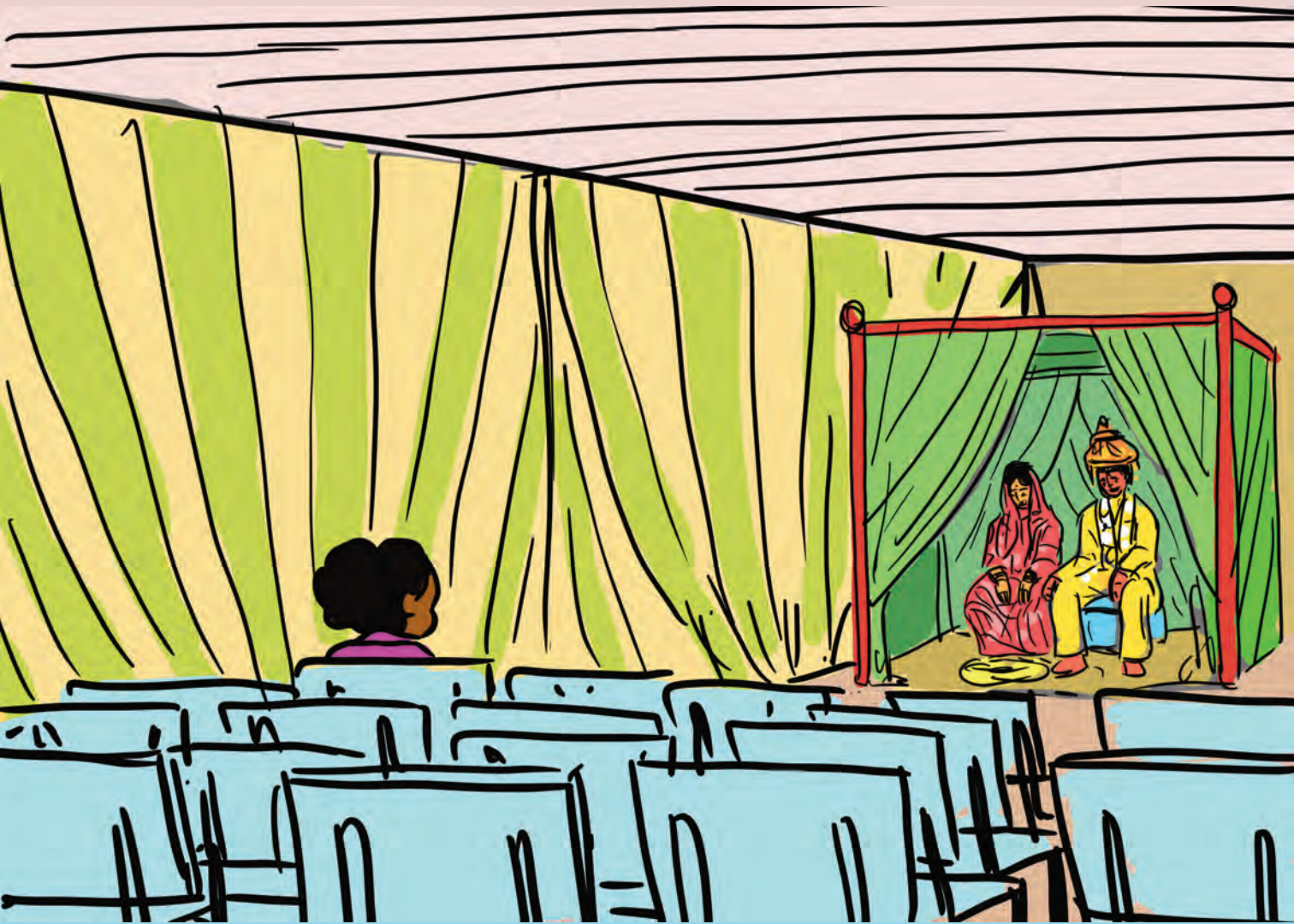
danseres

huwelijkstraditie

danstraditie

huwelijksinzegening

dansvereniging

Galibi is een dorp dicht bij de zee. Bij het dorp is een groot strand. Het strand loopt een heel eind langs de kust. Het gaat voorbij het dorp tot waar er geen mensen wonen. Daar komen schildpadden voor hun leg. Warana is zo'n schildpad. Ze graaft een kuil in het zand. Daarin legt ze haar eieren. Dat doet ze een paar keer per jaar.

Lilia woont in Galibi. Ze houdt van het strand en de zee. Ze gaat er elke dag naartoe. Ze speelt in het zand. Ze zoekt schelpen. Ze gaat de zee in. Het water koelt haar af. Ze mag niet te ver gaan, want de zee kan gevaarlijk zijn. "Ga je mee", roept pa. Hij is gids. Hij gaat een paar toeristen ophalen in Albina. Lilia vindt varen leuk. "Ja pa, ik kom al!", roept ze. Ze pakt snel haar zwemvest. Ze waadt door het water en stapt in de boot. De toeristen lopen door het dorp. Het is er anders dan in de grote steden waar zij vandaan komen. Daar is er druk verkeer. In het dorp is het rustig.

De toeristen gaan ook graag naar de schildpadden kijken. Pa zegt: "Dat gaan we vannacht doen." Lilia mag mee. 's Nachts schijnt de maan. Ze zien Warana boven haar kuil. Ze zucht. De eitjes vallen uit haar lijf. Ze zijn rond en wit. Het zijn er wel honderd. Als ze klaar is, rust ze even uit. Dan gooit ze de kuil dicht met zand. Ze gaat terug naar zee. Ze is klaar met de leg.

Twee maanden later loopt Lilia weer op het strand. Duizenden babyschildpadjes kruipen uit hun kuil. Niet alleen die van Warana, maar ook van andere schildpadden. De kleintjes rennen over het strand. Ze weten precies welke kant ze op moeten gaan. Naar de zee. Daar leeft hun moeder. Daar kunnen ze groeien en groot worden.

woordjes

huwelijk

dans

huwelijksfeest

danser

huwelijkscadeau

danseres

huwelijkstraditie

danstraditie

huwelijksinzegening

dansvereniging

